

1951г. №1-12

+ ПРИЛ. К № 11

Зок-1

ЭК

1844

1951 № 1-12;

РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА

№ 1

СТУДЗЕНЬ

1951

РАБОТНІЦА І СЯЛЯНКА

ВЫДАННЕ ЦК КП(б)Б

1

ГОД ВЫДАННЯ ДВАЦЦАЦЬ СЁМЫ

Студзень 1951

Владзімір Ільіч Ленін на трыбуне.

Карціна мастака А. Герасімава

Инв. 1958 г. 6А683

В. І. Ленін, І. В. Сталін і Ф. Э. Дзержынскі.

Малюнак мастака П. Васільева

АБ ЛЕНІНЕ

Урыўкі з прамовы І. В. Сталіна на вечары крэмлёўскіх курсантаў 28 студзеня 1924 г.

ГОРНЫ АРОЛ

У ПЕРШЫНІЮ я пазнаёміўся з Леніным у 1903 годзе. Праўда, гэта знаёмства было не асабістае, а завочнае, у парадку перапіскі. Але яно пакінула ва мне незабыўнае ўражанне, якое не пакідала мяне за ўвесь час маёй работы ў партыі. Я знаходзіўся ў той час у Сібіры ў ссылцы. Знаёмства з рэвалюцыйнай дзейнасцю Леніна з канца 90-х гадоў і асабліва пасля 1901 года, пасля выдання «Іскры», прывяло мяне да пераканання, што мы маем у асобе Леніна чалавека незвычайнага. Ён не быў тады ў маіх вачах простым кіраўніком партыі, ён быў яе фактычным стваральнікам, бо ён адзін разумеў унутраную сутнасць і неадкладныя патрэбы нашай партыі. Калі я параўноўваў яго з астатнімі кіраўнікамі нашай партыі, мне ўвесь час здавалася, што саратнікі Леніна — Плеханаў, Мартаў, Аксельрод і іншыя — стаяць ніжэй Леніна на цэлую галаву, што Ленін у параўнанні з імі не проста адзін з кіраўнікоў, а кіраўнік вышэйшага тыпу, горны арол, які не ведае страху ў барацьбе і смела вядзе ўперад партыю па нявыведаных шляхах

рускага рэвалюцыйнага руху. Гэта ўражанне так глыбока запала мне ў душу, што я адчуў неабходнасць напісаць аб ім аднаму свайму блізкаму прыяцелю, які знаходзіўся ў той час у эміграцыі, патрабуючы ад яго водзыву. Праз некаторы час, будучы ўжо ў ссылцы ў Сібіры, — гэта было ў канцы 1903 года, — я атрымаў поўны захаплення адказ ад майго прыяцеля і простае, але глыбока змястоўнае пісьмо Леніна, якога, як аказалася, пазнаёміў мой прыяцель з маім пісьмом. Пісьмяцо Леніна было параўнальна невялікае, але яно давала смелую, бясстрашную крытыку практыкі нашай партыі і надзвычай ясны і сціслы выклад усяго плана работы партыі на бліжэйшы перыяд. Толькі Ленін умеў пісаць аб самых забытых рэчах так проста і ясна, сцісла і смела, — калі кожная фраза не гаворыць, а страляе. Гэтае простае і смелае пісьмяцо яшчэ больш умацавала мяне ў тым, што мы маем у асобе Леніна горнага арла нашай партыі. Не магу сабе дабраць, што гэтае пісьмо Леніна, як і многія іншыя пісьмы, па прывычцы старога падпольшчыка, я спаліў.

З гэтага часу пачалося маё знаёмства з Леніным.

СКРОМНАСЦЬ

Упершыню я сустрэўся з Леніным у снежні 1905 года на канферэнцыі большэвікоў у Тамерфорсе (у Фінляндыі). Я спадзяваўся ўбачыць горнага арла нашай партыі, вялікага чалавека, вялікага не толькі палітычна, але, калі хочаце, і фізічна, бо Ленін уяўляўся мне ў выглядзе велікана, статнага і самавітага. Якое-ж было маё расчараванне, калі я ўбачыў самага звычайнага чалавека, ніжэй сярэдняга росту, які нічым, зусім нічым не адрозніваўся ад звычайных смяротных...

Прынята, што «вялікі чалавек» звычайна павінен пазніцца на сход, з тым, каб члены схода з заміраннем сэрца чакалі яго паяўлення, прычым перад паяўленнем «вялікага чалавека» члены схода папярэджваюць: «тсс... цішэй... ён ідзе». Гэтая абраднасць здавалася мне не лішняй, бо яна імпаніруе, унушае павагу. Якое-ж было маё расчараванне, калі я даведаўся, што Ленін з'явіўся на сход раней дэлегатаў і, забіўшыся дзесьці ў кутку, па-прасцецку вядзе гутарку, самую звычайную гутарку з самымі звычайнымі дэлегатамі канферэнцыі. Не ўтаю, што гэта здалося мне тады некаторым парушэннем некаторых неабходных правіл.

Толькі пазней я зразумеў, што гэтая прастата і скромнасць Леніна, гэтае імкненне застацца непрыкметным або, ва ўсякім выпадку, не кідацца ў вочы і не падкрэсліваць сваё высокае становішча, — гэтая рыса з'яўляецца адным з самых моцных бакоў Леніна, як новага правадыра новых мас, простых і звычайных мас найглыбейшых «нізоў» чалавецтва.

БЕЗ ГАНАРЛІВАСЦІ

На наступным з'ездзе ў 1907 годзе ў Лонда-не большэвікі аказаліся пераможцамі. Я ўпершыню бачыў тады Леніна ў ролі пераможца. Звычайна перамога кружыць галаву іншым правадырам, робіць іх фанабэрылівымі і ганарлівымі. Часцей за ўсё ў такіх выпадках пачы-

наюць таржастваваць перамогу, спачываць на лаўрах. Але Ленін ні на ёту не быў падобны да такіх правадыроў. Наадварот, іменна пасля перамогі станаўіўся ён асабліва пільным і настарожаным. Памятаецца, як Ленін настойліва ўнушаў тады дэлегатам: «Першая справа — не захапляцца перамогай і не ганарыцца; другая справа — замацаваць за сабой перамогу; трэцяя — дабіць праціўніка, бо ён толькі пабіты, але далёка яшчэ не дабіты». Ён едка высмейваў тых дэлегатаў, якія лёгкадумна запэўнівалі, што «з гэтага часу з меншавікамі скончана». Яму няцяжка было даказаць, што меншавікі ўсё яшчэ маюць карэнні ў рабочым руху, што з імі трэба змагацца ўмеючы, усяляк пазбягаючы пераацэнкі сваіх сіл і, асабліва, недаацэнкі сіл праціўніка.

«Не ганарыцца перамогай» — гэта тая самая асаблівасць у характары Леніна, якая дапамагала яму цвяроза ўзважваць сілы праціўніка і страхваць партыю ад магчымых нечаканасцей.

ГЕНІЙ РЭВОЛЮЦЫІ

Ленін быў народжан для рэвалюцыі. Ён быў сапраўды геніем рэвалюцыйных узрываў і найвялікшым майстрам рэвалюцыйнага кіраўніцтва. Ніколі ён не адчуваў сябе так свабодна і радасна, як у эпоху рэвалюцыйных патрасенняў. Гэтым я зусім не хачу сказаць, што Ленін аднолькава ўхваляў усякае рэвалюцыйнае патрасенне або што ён заўсёды і пры ўсякіх умовах стаяў за рэвалюцыйныя ўзрывы. Ніколі. Гэтым я хачу толькі сказаць, што ніколі геніяльная прадбачлівасць Леніна не праяўлялася так поўна і выразна, як у часе рэвалюцыйных узрываў. У дні рэвалюцыйных паваротаў ён літаральна расцвітаў, станаўіўся яснавідцам, прадугадваў рух класаў і магчымыя згізагі рэвалюцыі, бачачы іх, як на далоні. Нездарма гаворыцца ў нашых партыйных кругах, што «Ільіч умее плаваць у хвалях рэвалюцыі, як рыба ў вадзе».

ЛЕНІН І СТАЛІН АБ УДЗЕЛЕ ЖАНЧЫН
У КІРАВАННІ ДЗЯРЖАВАЙ

Аляксандра УС

ДВАЦЦАЦЬ першага студзеня спаўняецца дваццаць сёмая гадавіна з дня смерці правадыра пролетарскай рэвалюцыі, заснавальніка і кіраўніка савецкай дзяржавы В. І. Леніна.

Перастала біцца сэрца найвялікашага чалавека ў свеце — Владзіміра Ільіча Леніна, але справа, за якую ён змагаўся, жыве і будзе жыць у вяках. Неўміручыя ідэі Леніна ажыццяўляюцца ў нашай краіне пад мудрым кіраўніцтвам таварыша Сталіна.

В. І. Ленін надаваў вялікае значэнне прыцягненню работніц і ся-

лянак да барацьбы за камунізм, да савецкага будаўніцтва. Паводле яго слоў, пабудова сацыялістычнага грамадства пачнецца толькі тады, калі мы даб'ёмся поўнай роўнасці жанчыны і прымемся за новую работу, разам з жанчынай, вызваленай ад дробнай атупляючай, непрадукцыйнай працы.

Пытанню разняволення жанчын, росту іх свядомасці, асветы, прыцягненню да кіраўніцтва грамадскімі прадпрыемствамі і дзяржавай Ленін прысвяціў многа слаўных старонак у сваіх неўміручых творах.

Рыхтуючы масы на штурм капі-

талізма, асновапаложнікі нашай партыі Ленін і Сталін надавалі велізарнае значэнне ўдзелу жанчын у сацыялістычным перавароце. «Не можа быць сацыялістычнага перавароту, — пісаў Ленін, — калі велізарная частка працоўных жанчын не прыме ў ім значнага ўдзелу».

Барацьбу прыгнечаных мас Ленін і Сталін непарыўна звязвалі з барацьбой за вызваленне жанчын.

Вялікай заваёвай сацыялістычнай рэвалюцыі з'яўляецца роўнапраўе жанчын. У савецкай рэспубліцы не засталася каменя на камені ад тых законаў, якія ставілі жанчыну ў

падначаленае становішча. Совецкая дзяржава з першых дзён свайго існавання вяла ўпартую барацьбу за разняволенне жанчыны. Адным з першых законаў савецкай улады быў дэкрэт аб палітычным і эканамічным роўнапраўі жанчыны. Жанчына атрымала права выбіраць і быць выбранай у органы кіравання дзяржавай. Аднак з прычыны свайго адсталасці і забітасці пры царызме ёй было цяжка адразу далучыцца да ўдзелу ў кіраванні.

«Мы не утапісты. Мы гедзем, — пісаў Ленін, — што любы чорнарабочы і любая кухарка не здольны зараз-жа ўступіць у кіраванне дзяржавай... Мы патрабуем, каб **навучанне** справе дзяржаўнага кіравання вялося свядомымі рабочымі і салдатамі і каб пачата было яно зараз-жа».

Кіраванню дзяржавай працоўныя жанчыны вучыліся на практычнай рабоце. Перабудова народнай гаспадаркі на новы, сацыялістычны лад уцягнула іх у грамадскае і вытворчае жыццё. Большэвіцкая партыя і савецкая дзяржава аказвалі ім штодзённую дапамогу ў набыцці агульнаадукацыйных і палітычных ведаў. Нясмынна расла сетка школ для дарослых, розных гурткоў і курсаў. Вялікую работу па палітычнаму выхаванню жанчын партыя праводзіла праз дэлегацкія сходы.

Па ўказанню правадыроў нашай партыі Леніна і Сталіна з кожным годам усё больш і больш вылучалася жанчын-работніц для кіравання прадпрыемствамі, фабрычна-заводскімі камітэтамі. Жанчыны-сялянкі набывалі вопыт грамадскай работы ў сельскіх саветах, камітэтах сялянскай узаемадапамогі, камітэтах сялянскай беднаты, у школьных саветах, у кааперацыі.

Велізарную ролю ў выхаванні жанчын адыгрывае выбранне іх у дэпутаты Саветаў.

«Нам трэба, каб жанчына-работніца дабілася не толькі па закону, але і ў жыцці роўнасці з мужчынай-работнікам, — гаварыў Ленін. — Для гэтага трэба, каб жанчыны-работніцы ўсё больш і больш удзелу прымалі ў кіраванні грамадскімі прадпрыемствамі і ў кіраванні дзяржавай».

Кіруючы, жанчыны навучацца хутка і дагоняць мужчын.

Выбірайце-ж больш жанчын-работніц у Совет, як камуністак, так і беспартыйных».

Аб росце свядомасці жанчын, іх уменні кіраваць грамадскімі прадпрыемствамі і дзяржавай гавораць наступныя факты. На Першым з'ездзе

Саветаў, у 1922 годзе, членамі ЦВК было выбрана толькі 5 жанчын. Праз 15 год, у 1937 годзе, дэпутатамі Вярхоўнага Савета СССР было ўжо выбрана 227 жанчын. У апошнія выбары (сакавік 1950 года) дэпутатамі Вярхоўнага Савета СССР савецкі народ выбраў 280 сваіх лепшых дочак. Колькасць жанчын-дэпутатаў Вярхоўнага Савета СССР перавышае колькасць жанчын-дэпутатаў усіх парламентаў буржуазных краін свету.

Яркім доказчыкам савецкай сацыялістычнай дэмакратыі з'яўляецца праведзены ў снежні 1950 года выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Сотні тысяч жанчын выбрана дэпутатамі ў мясцовыя Саветы. Гэта перадавыя, свядомыя грамадзянкі савецкай дзяржавы, якія сумленнай і самаадданай працай заваявалі павягу народа.

Толькі па нашай Беларускай рэспубліцы ў мясцовыя Саветы выбрана звыш 22 тысяч жанчын.

Такі масавы ўдзел жанчын у кіраванні дзяржавай ярка пацвярджае геніяльнае ўказанне Леніна аб тым, што «...сярод работніц і сялянак ёсць ва многа раз больш, чым нам вядома, **арганізатарскіх талентаў**, людзей, якія валодаюць уменнем наладзіць практычную справу».

Асабліва паказальна актыўнае ўключэнне ў дзяржаўную дзейнасць жанчын заходніх абласцей нашай рэспублікі, перад якімі савецкі лад адкрыў вялікія магчымасці і перспектывы.

Радавыя сялянкі займаюць пасты старшын і сакратароў сельскіх Саветаў, з'яўляюцца дэпутатамі раённых і абласных Саветаў. Тысячы сялянак з'яўляюцца членамі пастаянна дзеючых камісій сельскіх Саветаў дэпутатаў працоўных, а лепшыя з іх выбраны ў вярхоўныя органы ўлады.

Тысячы жанчын Беларусі знаходзяцца на розных адміністрацыйна-гаспадарчых пасадах, выбарных і грамадскіх пастах. Актыўны ўдзел прымаюць яны ў рабоце профсаюнных, фабрычна-заводскіх і цэхавых камітэтаў.

У краіне сацыялізма сумленная праца савецкай жанчыны знаходзіць прызнанне і дастойную ацэнку.

Жыццёвы шлях любой з жанчын-дэпутатаў з'яўляецца яркім прыкладам найвялікшых клопатаў партыі і ўрада аб вырошчванні і вылучэнні савецкіх жанчын.

Хіба магла радавая сялянка марыць калі-небудзь пры польскіх панах аб выбранні ў вярхоўны орган

улады? Толькі ва ўмовах роднай савецкай улады жанчыны сталі роўнапраўнымі грамадзянкамі свайго краіны, многія сталі ля руля дзяржаўнага кіравання.

Ва ўмовах савецкага ладу ўсё больш узраслае палітычная і вытворчая актыўнасць жанчын. Звыш ста тысяч жанчын Беларусі прымалі ўдзел у выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных у якасці членаў выбарчых камісій, давераных асоб і агітатараў. І ўсюды, на любым участку яны апраўдвалі давер'е народа.

Збыліся выдатныя словы вялікага Леніна аб тым, што «...пачатая Савецкай уладай справа можа быць рушана ўперад толькі тады, калі замест соцыяльна-жэмітажнай Расіі ў ёй прымуць удзел мільёны і мільёны жанчын. Тады справа сацыялістычнага будаўніцтва, мы ўпэўнены, будзе ўмацавана».

Роля жанчын у сацыялістычным будаўніцтве яшчэ больш узраслае цяпер, калі пачаўся паступовы пераход ад сацыялізма да камунізма.

Наша партыя і вялікі Сталін моцна вераць у сілы і здольнасці жанчын і заўсёды заклікаюць да актыўнай барацьбы за будаўніцтва сацыялістычнай дзяржавы. На XVII з'ездзе партыі таварыш Сталін гаварыў: «... мы павінны вітаць растучую грамадскую актыўнасць працоўных жанчын і іх вылучэнне на кіруючыя пасты, як несумненны прызнак росту нашай культурнасці».

Безупынным рост палітычнай актыўнасці савецкіх жанчын з'яўляецца адной з асаблівасцей савецкай дэмакратыі, яе сілы і жыццёвасці.

У Беларусі, як і ў іншых рэспубліках нашай краіны, радавыя работніцы і сялянкі, выхаваныя партыяй Леніна — Сталіна і савецкай уладай, узяліся да вялікіх дзяржаўных дзячоў. Марфа Дзмітраўна Шаройка з'яўляецца міністрам мяса-малочнай прамысловасці, Вольга Аляксандраўна Сысоева — міністрам харчовай прамысловасці, Еўдакія Трафімаўна Гуцянкава — міністрам сацыяльнага забеспячэння. Былая партызанка Аляксандра Нікіфараўна Захарава — намеснікам старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР.

У капіталістычных краінах, дзе пануюць памешчыкі і капіталісты, няма і не можа быць поўнай роўнасці паміж жанчынай і мужчынай. Поўнай роўнасці жанчыне не дала ні адна буржуазная дзяржава. «Буржуазная дэмакратыя ёсць дэмакратыя пышных фраз, урачыстых слоў, красамоўных абяцанняў, гуч-

ных лозунгаў свабоды і роўнасці, а на справе гэта прыкрывае несвабоду і няроўнасць жанчыны, несвабоду і няроўнасць працоўных і эксплуатаемых» (Ленін).

Аб якой свабодзе і роўнасці можа ісці гутарка ў капіталістычных краінах, калі там жанчыны не дапускаюцца ў органы дзяржаўнага кіравання, калі за роўную з мужчынай працу яны атрымліваюць паніжаную зарплату, калі пры скарачэнні рабочай сілы жанчыну выкідаюць за вароты прадпрыемства.

З вялікай любоўю і надзеяй сочаць жанчыны капіталістычных краін за жыццём жанчын Савецкага

Саюза. Паспехі нашай краіны радуюць іх. У краіне сацыялізма яны бачаць сваё шчасце, шчасце сваіх дзяцей. Усё больш шырокія масы жанчын узнімаюцца на барацьбу за сваё вызваленне, на барацьбу супроць падпальшчыкаў новай вайны.

27-ю гадавіну з дня смерці вялікага Леніна савецкі народ сустракае ў абстаноўцы вялікага палітычнага і працоўнага ўздыму. Працоўныя нашай краіны, якіх вядзе па ленінскім шляху вялікі Сталін, большэвіцкая партыя дабіліся выдатных поспехаў. Датэрмінова выкананы асноўныя заданні першай пасляваеннай пяцігодкі. Мы стаім на шляху выка-

нання новых вялікіх планаў будаўніцтва кунізму.

Па ўсёй краіне ідзе падрыхтоўка да выбараў у Вярхоўныя Саветы саюзных і аўтаномных рэспублік. Працоўныя Беларусі 25 лютага будуць выбіраць у вярхоўны орган улады. Яны пашлюць туды сваіх лепшых насланцоў, сярод якіх будзе многа жанчын, разняволеных савецкай уладай, выхаваных і выпеставаных большэвіцкай партыяй, вялікімі правадырамі працоўных — Леніным і Сталіным да ўзроўню дзяржаўных дзеячоў.

СЯМ'Я

П'еса І. Папова «Сям'я» аб вялікім генію чалавецтва Владзіміру Ільічу Леніне паказвае, які ўплыў на фарміраванне характару Валодзі — будучага нязломнага змагара за народнае шчасце — мела сям'я, у якой уся адказнасць за выхаванне дзяцей пасля смерці бацькі — Ільі Нікалаевіча, інспектара народных вучылішчаў, ляжала на маці — Марыі Алексан-драўне.

Ніжэй мы друкуем урывак з п'есы «Сям'я».

ДЗЕЯННЕ ПЕРШАЕ

3 карціны 1-ай

Владзімір. Мамачка, прабач: я спазніўся.

Марыя Александроўна. Так, ты спазніўся.

Владзімір. Я не мог інакш, мамачка...

Марыя Александроўна. Веру. Але ўсё-такі не варта-б... Я трывожылася, непакоілася.

Владзімір. Даруй.

Пауза. Марыя Александроўна чакае, калі ён загаворыць, але ён маўчыць.

Марыя Александроўна. Валодзя!

Владзімір. Я, мамачка?

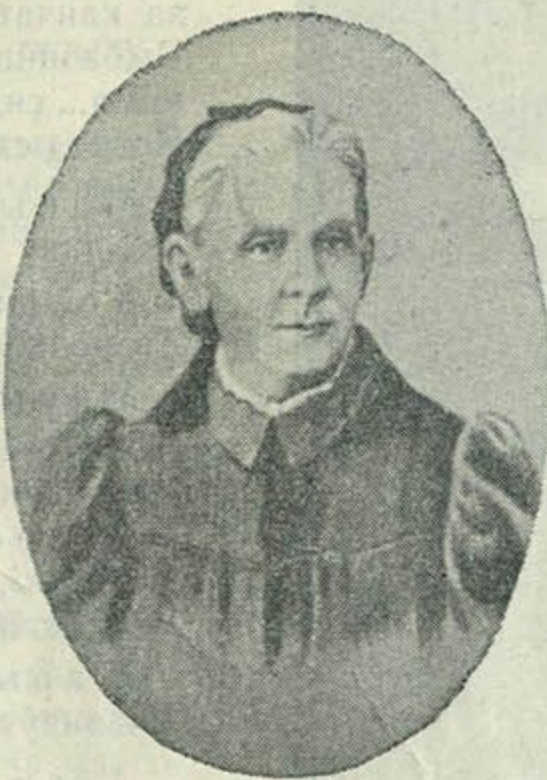
Марыя Александроўна. (не адважваючыся перайсці да хвалючай тэмы). Так... Што гэта я хачу табе сказаць?.. (Аддаляючы галоўнае). Ты на рыбную лоўлю на астравок да Егора не збіраешся?

Владзімір. Якраз хацеў табе, мама, сказаць: збіраюся.

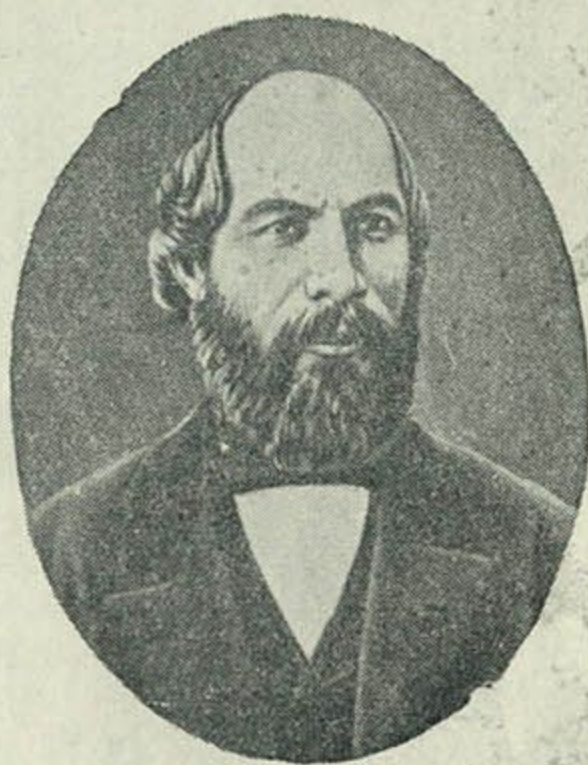
Марыя Александроўна. Адкладзі.

Владзімір. Чаму, мама?

Марыя Александроўна. Пасля-заўтра спаўняецца сем месяцаў са смерці папы...

Маці Владзіміра Ільіча
Леніна — Марыя Александроўна
Ульянава.

Бацька Владзіміра Ільіча
Леніна — Ілья Нікалаевіч
Ульянаў.

Владзімір. Добра, мамачка, адкладу. (Падыходзіць да маці. Жэст стрыманай ласкі). Дарагая мамачка... (Пауза). Ты незадаволена, мама, мною?

Марыя Александроўна. Чаму ты пытаеш?

Владзімір. Я бачу па табе...

Марыя Александроўна. Не неза-
волена, Валодзя, а ўстрыможана.

Владзімір. Табе казалі? Усё?
Марыя Александраўна. Так, казалі.

Владзімір (*успыліўшы*). Вера Васільеўна, вядома! (*Парывіста*). Але дазволь мне, мама, растлумачыць...

Марыя Александраўна. Валодзя... спакайней. Вазьмі сябе ў рукі.

Владзімір (*стрымліваючыся*). Добра, мама. Уяві: гэты бядняк чуваш з'явіўся ў гімназію ў лапцях, у даматканых высокіх панчохах... Напэўна, проста з вёскі. Вядома, у настаўнікаў ды і ў гімназістаў перш за ўсё высокамерная пагарда: нейкі там чуваш! (*Зноў вельмі горача і парывіста*.) Яны так прынізілі яго чалавечую годнасць! Мама, зразумей... я стрымаўся, я не ўспыліў, я толькі сказаў настаўнікам, што падрыхтую яго бясплатна. А чувашу, яго прозвішча Агароднікаў, я паціснуў руку. Мог я паступіць як-небудзь інакш, мама? Не мог-жа!

Марыя Александраўна. А з настаўнікамі ў цябе была пасля размова?

Владзімір. Не. Яны, вядома, прыдуць да цябе.

Марыя Александраўна. Так, Валодзя.

Пауза.

Владзімір. Ты, мама, мне нічога не скажаш?

Марыя Александраўна. Скажу, Валодзенька, усё скажу, але пазней.

Сцэна з п'есы «Сям'я» ў тэатры імя Я. Купалы.
На здымку: М. А. Ульянава (народная артыстка БССР
О. Галіна) і Валодзя Ульянаў (артыст Ю. Галкін).

Владзімір (*з усмешкай*). Ты ведаеш, мама, Агароднікаў быў так крануты, што ўвесь час толькі паўтараў: «Ай, п'юлехь! Ай, п'юлехь!»

Марыя Александраўна. Што гэта значыць?

Владзімір. Гэта па-чувашску будзе: «Ах, божа мой!» (*Хоча ісці*.)

Марыя Александраўна. Валодзя, пастой! Ты раскажаш аб гэтым Ані?

Владзімір. Не. Я і Сашы не раскажаў-бы.

Марыя Александраўна. Чаму, Валодзя?

Владзімір. Сам па сабе невялікі выпадак. А ўбачылі-б мы за ім рознае... Саша — адно, а я — другое...

Владзімір выходзіць.

Марыя Александраўна (*адна, імітуючы інтанацыю Владзіміра*). «Саша — адно, а я другое...» Як ён у мяне непрыкметна стаў вялікі, мой Валодзенька!

Уваходзіць Агароднікаў. Нясмела аглядаецца па баках, як-бы правяраючы, куды ён трапіў.

Марыя Александраўна. Што вам трэба?

Агароднікаў. Мне сказаць — не казалі прозвішча... выбачайце... а па прыкметах як быццам тут...

Марыя Александраўна. Вы шукаеце некага?

Агароднікаў. Загадалі вечарам зайсці за канчатковым адказам... наконт урокаў... Выбачайце, а ў мяне сродкаў на аплату ніякіх няма... сяджу, як вокунь пад карагай беднасці... Проста смешна... (*Дабрадушна смяецца*.)

Марыя Александраўна. Ці не Агароднікаў вы?

Агароднікаў. Ён. Ён самы. Я чуваш, Агароднікаў, іншародзец па-іхняму. Выбачайце.

Марыя Александраўна. Вы залішне просіце прабачэння. Не трэба. Вам Валодзя патрэбен, гімназіст?

Агароднікаў. Правільна, яго Валодзей называлі. А прозвішча я так і не даведаўся спяшаючыся, толькі адрас.

Марыя Александраўна. Валодзя Ульянаў.

Агароднікаў (*здзіўлены*). Ульянаў?! Ці не інспектара народных вучылішчаў Ульянава сям'я?

Марыя Александраўна. Валодзя — сын Ільі Нікалаевіча Ульянава.

Агароднікаў. Ай, п'юлехь! Як у казцы... І не верыцца.

Марыя Александраўна. Чаму?

Агароднікаў. Дык я-ж яго ведаю, Ілью Нікалаевіча! Хлопчыкам я быў, ён да нас у школу прыехаў і заказвае: «Напішыце к заўтрашняму, што за дзень было». Я напісаў. А настаўнік перакрэсліў чырвоным і паставіў «дрэнна». А мне кажа: «Дурань ты». Я плачу. Прышоў Ілья Нікалаевіч, пытае: «Ты чаго?»

Настаўнік гаворыць: «Невук ён, за тое і «дрэнна» яму стаіць». Інспектар кажа: «Пакажыце». Настаўнік інспектару: «Ніяк нельга: пра вас напісана». А я напісаў там: «Быў у нас у школе інспектар Ульянаў, дзядзя ўжо вялікі, а на «эр» картавіць, як дзеці». Ілья Нікалаевіч засмяўся і кажа: «Што-ж, правільна падмеціў: назіральны, справядлівы. Не баязлівы». Потым перакрэсліў настаўнікава «дрэнна» і паставіў мне «добра». Вось як!

Марыя Александрэўна. Дайце, я пацісну вам руку.

Агароднік (нерашуча і баязліва прымаючы руку Марыі Александрэўны). Дзякуй вам ад усяго сэрца.

Марыя Александрэўна. Зараз я паклічу да вас Валодзю.

Агароднік. Не. Пачакайце... (У роздуме). Гм... Ульянавы?... Гм... сын Ульянава? (Да Марыі Александрэўны). Не трэба... Не трэба... Не клічце. Усё цяпер па-іншаму абарацаецца.

Марыя Александрэўна. Вы што? Засароміліся? Не саромейцеся: адказ канчатковы для вас гатовы ўжо. Валодзя будзе вам даваць урокі.

3 карціны 2-ой.

...Горскі. Паважаная Марыя Александрэўна, у нас да вас даручэнне ад гімназіі. Мы засмучаны паводзінамі гімназіста Владзіміра Ульянава.

Марыя Александрэўна. Аб самым факце я ведаю, панове. Валодзя ўспыліў? Быў дзёрзкі?

Чэрненка. Не. Крыху, вельмі крыху... задзёрысты.

Горскі. Тады дазвольце каментыраваць прынцыпова. Гэты ўчынак дазваляе нам меркаваць аб маральных імкненнях цяперашняй моладзі. Владзімір Ульянаў, скажучь мне, — беззаганны вучань. Згаджуся. Але сёння ён умяшаўся ў справы дырэктара гімназіі, заўтра ўмяшаецца ў справы, можа быць, губернатара, а паслязаўтра, можа быць, захоча дыктаваць сваю волю ўраду... Нам прадстаіць выправіць Владзіміра Ульянава ў жыццё. З якімі-ж мэтамі ён увойдзе ў яго? Як умацавальнік ці як узрушальнік яго спрадвечных асноў?

Марыя Александрэўна (кліча). Валодзя! (Уваходзіць Владзімір, кланяецца.) Выбачайце, панове, у чым дакладна віна майго сына?

Чэрненка (паспешліва). Не віна, не, скажам, памылка.

Горскі. Не, віна. Віна ў тым, што ён, Владзімір Ульянаў, зняважыў дырэктара і выкладчыкаў.

Чэрненка. З вышыні чыстай маралі, мы павінны як быццам ухваліць валодзін бескарыслівы парыў.

Горскі. Часы парываў, дарагі Чэрненка, даўно ўжо прайшлі. А вось практычна мы не можам не прызнаць... Ды, скажам проста, гэты чужы, нечасная барада, у паліцыі на прымеце...

Марыя Александрэўна. Выбачайце, я хачу ведаць, што гімназія патрабуе ад сына?

Горскі. Парваць з гэтым іншародцам. Не можа вучань нашай гімназіі мець справу з чужакамі, які нанёс гімназіі знявагу.

Марыя Александрэўна. Якую знявагу?

Горскі. Ён назваў дырэктара і нас, настаўнікаў, «бессардэчнымі чыноўнікамі».

Марыя Александрэўна. Што ты скажаш на гэта, Валодзя?

Владзімір. Ты, мама, і папа лічылі хлусню і трусасць агіднымі. Я не буду ні хлусліўцам, ні трусам. Я даў абяцанне Агароднікава падрыхтаваць яго да экзаменаў і падрыхтую.

Горскі. Значыць, вучань 8-га класа Владзімір Ульянаў адмаўляецца парваць?..

Владзімір. Адмаўляюся...

Горскі. Рашуча?

Владзімір. Рашуча.

Чэрненка (да Марыі Александрэўны). Божа мой! Марыя Александрэўна, не забывайце, у які страшны час мы жывем. Гэта-ж не светлыя шасцідзесятыя гады. «Таржаствуе Ваал», — як сказаў Надсан. Успомніце, як хварэў за школу Ілья Нікалаевіч. Я ўмаляю, Марыя Александрэўна...

Горскі. Няўжо ў сям'і Ільі Нікалаевіча мы не знойдзем беражлівых адносін да рэпутацыі гімназіі ў вачах улад? Учынак Валодзі ўжо вышаў за сцены гімназіі.

Владзімір. Я зраблю, як я сказаў.

Горскі (да Владзіміра). Добра. Але, можа быць, сыйдземся на кампрамісе... спачатку папросіце прабачэння перад дырэктарам.

Владзімір. Мне няма ў чым прасіць прабачэння...

Горскі. Як сказаць, як сказаць...

Чэрненка. Я вельмі засмучаны.

Горскі (да Чэрненка). Пачакайце з вашым засмучэннем. (Владзіміру.) Прасіце прабачэння, Валодзя.

Чэрненка. Прасіце прабачэння...

Владзімір. Не.

Горскі. Добра, Валодзя, пойдзем яшчэ на адну ўступку. Апошняю. Не хочаце прасіць прабачэння, не прасіце прабачэння... Хочаце рыхтаваць вашага іншародца да экзаменаў, рыхтуйце, але... і гэта абавязкова... каб ніхто аб гэтым не ведаў, каб гэта было, як гаворыцца, шыта-крыта і смецце з хаты не выносіць. На гэтым паладзім, спадзяюся?

Владзімір. Не, калі ўсе даведаюцца, як агідна паступіла наша гімназія, будзе лепш.

Горскі. Іншых слоў, як «не», у вас, відавочна, няма. Тады, на жаль, прыдзецца прымяніць жорсткія меры... Владзімір Ульянаў, відавочна, будзе выключаны, выкінуты з гімназіі і наогул з прыстойнага грамадства. Што вы на гэта ўсё скажаце, Марыя Александрэўна?

Марыя Александрэўна. Я ўхваляю паводзіны Валодзі. (Марыя Александрэўна падыходзіць да Валодзі.) Прабачце, панове...

НОВЫ, 1951 ГОД

Н АДЫШОЎ новы, 1951 год — пачатак другой паловы XX стагоддзя — стагоддзя камунізма, рысы якога мы наглядна бачым і адчуваем у нашай цудоўнай савецкай рэчаіснасці.

Так павялося ўжо: сустракаючы новы год, савецкі народ думае аб справах мінулага года. І калі мы ўспомнім кожны яго дзень, ад першага да апошняга, — перад намі паўстане велічны малюнак творчай працы, велізарнага руху ўперад.

1950 год быў завяршаючым годам пасляваеннай сталінскай пяцігодкі. 9 лютага 1946 года таварыш Сталін начартаў перад савецкім народам план велізарных работ: за гады пасляваеннай пяцігодкі аднавіць пацярпеўшыя раёны краіны, аднавіць даваенны ўзровень прамысловасці і сельскай гаспадаркі і затым перавысіць гэты ўзровень у значных размерах. Савецкі народ пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі з часцю ажыццявіў гэтае ўказанне свайго правадыра і настаўніка. Асноўныя задачы пасляваеннай пяцігодкі паспяхова выкананы ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Аб велізарным росце пасляваеннага будаўніцтва асабліва наглядна сведчыць такі факт. За чатыры гады і дзесяць месяцаў пасляваеннай пяцігодкі каля шасці тысяч прамысловых прадпрыемстваў (не лічачы дробных) адноўлена і нанова пабудавана. 1950 год увойдзе ў гісторыю як год пачатку вялікіх будоўляў камунізма на Аму-Дар'і і Волзе, на Дану і Дняпры.

Дзякуючы нястомным клопатам камуністычнай партыі і асабіста таварыша Сталіна велізарных поспехаў у пасляваенным аднаўленні гаспадаркі дасягнула Беларуская Савецкая Соцыялістычная Рэспубліка.

У параўнанні з першым годам пасляваеннай сталінскай пяцігодкі ў тры з паловай раз павялічыўся выпуск прамысловай прадукцыі рэспублікі. Створаны зусім новыя галіны прамысловасці.

Калгасы Беларусі, аснашчоныя перадавой тэхнікай, вырастцілі больш высокі ўраджай, чым у папярэднім годзе. Датэрмінова выканаўшы план хлебапаставак, калгаснікі атрымалі на прапаздзень больш хлеба, бульбы і іншых прадуктаў, чым у мінулыя гады. Многія калгасніцы ў новагодніх лістах у рэдакцыю расказваюць аб росце працоўнай дысцыпліны, аб высокім працадні, аб тым, што жыццё ў калгасах становіцца ўсё лепшым, прыгажэйшым.

1950 год быў годам велізарнага росту добрабыту савецкага народа: было праведзена самае значнае зніжэнне цэн на харчовыя і прамысловыя тавары, узрасла рэальная зароботная плата рабочых і служа-

чых, павялічыліся прыбыткі калгаснікаў. Народнае спажыванне значна перавысіла даваенны ўзровень.

Выдатным трыумфам маральна-палітычнага адзінства савецкага грамадства з'явіліся выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных, якія адбыліся 17 снежня 1950 года. Як да вялікага свята рыхтуецца беларускі народ да выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Мінулы год быў годам росквіту не толькі для нашай краіны, але і для маладой Кітайскай Народнай Рэспублікі і для краін народнай дэмакратыі, якія ўпэўнена ідуць па шляху да сацыялізма. Амерыканскія заправілы на ўсе лады крычалі, што Кітай не абыдзеца без «дапамогі» Амерыкі. На самай справе прамысловасць і сельская гаспадарка Кітая, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і Цэнтральнага Народнага ўрада, у 1950 годзе аднаўлялася вельмі хуткімі тэмпамі. Кітайскі народ бачыць у нашай краіне нахняючы прыклад. Яна з'яўляецца пуцяводнаю зоркай для працоўных усяго свету, бо стаіць у перадавых радах барацьбы за мір, за шчаслівае жыццё.

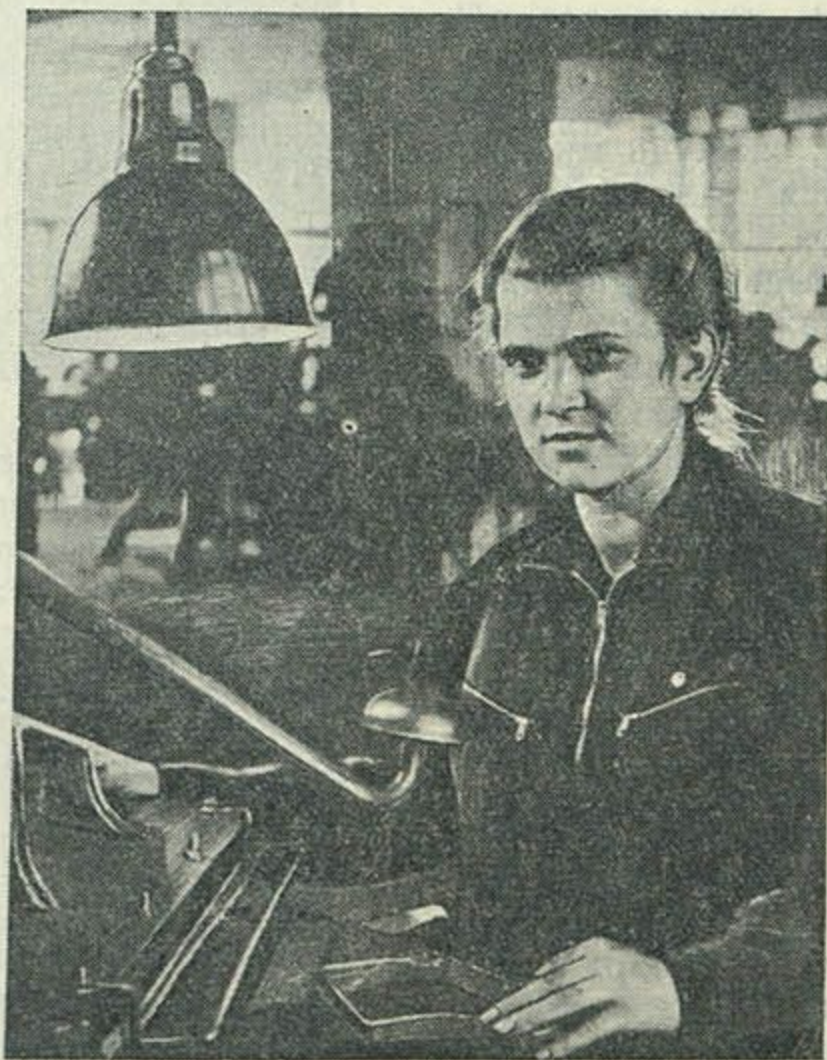
За мінулы год нязмерна вырас лагер прыхільнікаў міру. Дастойнае месца займаюць у ім працоўныя жанчыны. Жанчыны Савецкага Саюза, Кітайскай народнай рэспублікі, Польшчы, Чэхаславакіі, Румыніі, Венгрыі, Балгарыі, Албаніі, гераічнай Карэі і В'етнама працягваюць руку працоўным жанчынам усяго свету і клічуць іх на актыўную барацьбу за мір.

З кожным днём усё больш шалеюць падпальшчыкі вайны. Амерыканскі прэзідэнт Трумэн патрабуе, каб народ прыносіў «ахвяры» для пакрыцця выдаткаў на ваеннай праграме. Вось што піша амерыканскі часопіс «Юнайтэд стэйтс н'юз энд Уорлд рыпарт»:

«Хатняй гаспадыні будзе на што пабурчэць у 1951 годзе. Будзе цяжэй харчавацца па зноснай цане. Будзе адчувацца недахоп добрага мяса, і цэны на яго ўзнімуцца. Пакупка адзення для дзяцей акажацца недасягальнай. Тое-ж будзе з абуткам. Некаторых рэчаў будзе нехапаць: магчыма, каструль і патэльняў, альбо кансерваў. Пазней, быць можа, прыдзеца мець справу і з картачкамі...»

«Трэба тужэй зацягнуць живот», — гавораць працоўным амерыканскія падпальшчыкі вайны, забяспечваючы ў той-жа час мільярды прыбыткі фабрыкантам і заводчыкам. Але ўсё мацней гучыць голас пратэсту працоўных усяго свету, якія патрабуюць міру, свабоды і дэмакратыі.

З горда ўзнятай галавой, моцна згуртаваны вакол камуністычнай партыі і вялікага Сталіна, сустраў 1951 год савецкі народ. Ён упэўнены ў тым, што новы год будзе годам далейшага руху ўперад — да камунізма.

Закройшчыца Мінскай абутковай фабрыкі імя Кагановіча комсамолка Г. А. Пруднічэнка выконвае норму на 240 проц. Яна дабілася вялікай эканоміі сыравіны.

Фото Г. Бугаскі

КРЫНІЦА СІЛЫ

Аляксандра НІЧЫПАР
дырэктар тонкасукоўнага камбіната.

МІНУЎ 1950 год — год вялікіх падзей і поспехаў у працы. Мне хочацца сказаць аб рабоце нашага камбіната ў мінулым годзе, аб тым, што дапамагло нам паспяхова закончыць праграму, аб росце людзей нашага прадпрыемства.

Наш камбінат вырас у гады пасляваеннай пяцігодкі. Яго ведаюць не толькі на Беларусі. Драпдэмі, шэвіёт і іншыя віды шарсцяных тканін Мінскага тонкасукоўнага камбіната карыстаюцца шырокім попытам у працоўных многіх гарадоў Савецкага Саюза.

Такое прызнанне камбінат атрымаў не адразу. Прышлося правесці вялікую напружаную работу па барацьбе з бракам. З цэха ў цэх, са змены ў змену, з брыгады ў брыгаду перадавалася пачуццё калектыўнай адказнасці за якасць прадукцыі.

Першым крокам у барацьбе з бракам з'явіліся грамадскія агляды прадукцыі ў асноўных — прадзільным і ткацкім — цэхах. Калі, бывала, бракер выявіць кавалак негатунковай тканіны, ён зараз-жа ўважліва правяралі аграгат, выправіць непаладку. Майстар, абмяркоўваючы вынікі работы змены, называе прозвішча зрабіўшага брак, гаворыць аб прычынах браку, адзначае работу лепшых ткачых.

Грамадскія агляды мелі вялікае выхаваўчае значэнне. Рэзка павысілася гатунковасць прадукцыі. Барацьбе за якасць многа садзейнічала наглядная агітацыя. Яркія «маланкі», лістоўкі, наценгазеты расказвалі аб штодзённых дасягненнях паасобных змен і рабочых. Паведамлялася, дзе, калі і па чыёй віне сапсаваўся станок, хто вінаваты ў выпуску пражы ці тканіны нізкай якасці, у чым прычына браку і г. д. Такая наглядная агітацыя цесна пераплятаецца з кантролем, у гэтым яе сіла і пераказнальнасць.

Вялікую ўвагу мы ўдзялілі кантролю за гатунковасцю тканіны. Кожная змена мае бракера, які дапамагае ткачыхам у працэсе работы знішчыць брак. Інжынер па якасці В. С. Літвінава і начальнік Адзела тэхнічнага кантролю Н. Д. Широкава не толькі правяраюць гатовую прадукцыю, але глядзяць апаратуру, праводзяць прафілактычныя меры, выпраўляюць на хадзе непаладкі аграгата.

Пачуццё калектыўнай адказнасці за якасць прадукцыі кіруе кожным рабочым, кожнай работніцай. Дзень адна дня яно напаяецца новым зместам, уцягвае ўсіх у сацыялістычнае спаборніцтва.

У апошні год сталінскай пяцігодкі камбінат датэрмінова выканаў гадовую праграму.

Спаборніцтвам ахоплены ўсе цэхі і змены, брыгады і паасобныя рабочыя. Яно з'яўляецца магутным рычагом у павышэнні прадукцыйнасці працы і якасці прадукцыі. На камбінаце звыш трохсот стаханаўцаў і каля двухсот ударнікаў.

Імёны перадавых ткачых і прадзільшчыц — Вольгі Войніч, Ганны Дубянкавай, Людмілы Манькоўскай, Алены Федарэнчык, Ганны Дзямідчык, Ніны Цвірко, Ядзвігі Шаблюўскай і іншых — занесены на Дошку гонару.

Метад інжынера Кавалёва дапамог нам дабіцца адзінага стылю ў рабоце. Мы ўдакладнілі рацыянальныя прыёмы работы В. Войніч, В. Сумаравай, Л. Манькоўскай, Я. Шаблюўскай і іх метаду навучылі ўсіх работніц. Абавязковым рэжымам

для ўсіх стала — працаваць, выконваючы рацыянальныя прыёмы лепшых стаханавак. Потым стварылі стаханаўскія школы, дзе адстаючыя работніцы навучаюцца метадам перадавых ткачых і прадзільшчыц.

У мінулым годзе план выпуску першагатунковай тканіны быў перавыканан. Камбінат выпрацаваў прадукцыі першага гатунку 87,31%, або амаль на 10% больш як у 1949 г.

У адказ на выдатны пачын М. Ражнёвай і Л. Кананенка калектыў уключыўся ў барацьбу за эканомію сыравіны і матэрыялаў. Ткачиха Сумарава абавязалася працаваць адзін дзень на сыравіне, эканомленай на працягу двух месяцаў. Яе прыкладу паследавалі многія. Камбінат выпусціў больш 5 тысяч метраў тавару на эканомленай сыравіне. Эканомія сыравіны і матэрыялаў, пачатая па пачыну купавінскіх ткачых, дала і іншыя выдатныя вынікі. За 1950 г. сабекошт прадукцыі знізіўся больш як на 3,5 мільёна рублёў.

Сацыялістычнае спаборніцтва за якасць прадукцыі, эканомію сыравіны, культуру на вытворчасці згуртавала калектыў, зрабіла яго здольным пераадолець любыя цяжкасці.

Зараз на камбінаце з новай сілай разгарнулася спаборніцтва за дастойную сустрэчу выбараў у Вярхоўны Совет БССР. Няма сумнення, што ў 1951 г. работнікі камбіната парадуюць Радзіму новымі вытворчымі падарункамі.

Лыжны кніга

Вера ЛАУТ

У БЕЛАРУСКІМ камітэце па справах фізкультуры і спорту беражліва захоўваецца тоўстая карычневая кніга. На пераплёце надпіс: «Спартыўныя рэкорды і вышэйшыя дасягненні Беларускай ССР». У раздзеле «Лыжны спорт» тройчы ўпісана імя Тамары Васільеўны Пяхотнай.

Яе ведаюць не толькі, як мацнейшую лыжніцу, неаднаразовую чэмпіёнку Беларусі, але і як вопытнага трэнёра, выхаваўшага многіх вучняў.

Скончыўшы школу і паступіўшы ў Маскоўскі інстытут фізічнай культуры, Тамара ў тую-ж зіму выйграла першыя курсы па лыжах, а на другі год ужо ўваходзіла ў зборную каманду лепшых лыжніц інстытута і ўдзельнічала ў спаборніцтвах на першынства Масквы.

Закончыўшы на выдатна інстытут, Тамара разам з мужам, трэнёрам-гімнастам Пяхотным, паехала працаваць у толькі што створаны Беларуска-інстытут фізічнай культуры. На працягу першых трох год яна поўнаццю прысвяціла сябе педагогічнай рабоце. Валодаючы высокай лыжнай тэхнікай, асабліва ў напераменным ходзе, Тамара была таксама добрай сламяісткай, і вельмі любіла гэты від спорту.

Зімой 1940 года Пяхотную паслалі ў Кіраўск на вучэбна-трэніровачны збор выкладчыкаў лыжных кафедр. Яна вярнулася ў снежні, захопленая далёкімі лыжнымі прагулкамі па ззяючай роўнядзі снежных прастораў: успамінала імклівыя спускі з крутых гор, калі з-пад лыж узвіваецца снежны вихор, на рэзкім павароце захоплівае дыханне. Лыжня зноў клікала да сябе спартсменку. Яна пачала рыхтавацца да спаборніцтва на першынства Беларусі.

Аднак, Тамары не пашанцавала: іграючы ў хакей — «для размінкі», як яна гаварыла, — трапіла каньком у непрыкметную ледзяную шчыліну, упала на лёд і ўжо не змагла ўстаць на правую нагу: косць аказа-

лася зламанай ля самай ладзжкі. Тамару Пяхотную не лёгка было прымусіць здацца. На адзінаццаты дзень, апіраючыся на палку, яна дабралася да лыжнай базы — адна нага ў валёнку, другая паверх гіпсу абута ў тоўсты шарцыны насок і мужчынскі галёш.

15 лютага каманда Мінска выехала ў Ждановічы на рэспубліканскія спаборніцтвы.

Тамары, якая ішла на 15 кілометраў, трэба было зрабіць па размеранай дыстанцыі тры кругі. Няўдала падбраўшы лыжную мазь, яна на першых двух кругах адстала ад многіх удзельніц. Але няўдача не прымусіла спартсменку спыніць барацьбу. Пачынаючы трэці круг, Пяхотная затрымалася на пару хвілін і перамазала лыжы другой маззю. Першыя-ж крокі паказалі, што на гэты раз яна не памылілася. Лыжніца энергічна ўзялася наганяць упущанае.

— Лыжню! — крычала яна, адну за другой абыходзячы суперніц.

Час, паказаны Пяхотнай, аказаўся лепшым на гэтай дыстанцыі. Ёй было прысуджана званне чэмпіёнкі рэспублікі.

... Ішоў 1945 год. На вызваленай савецкай зямлі пачалася вялікая стваральная будоўля. Вярнуўся з арміі муж Тамары, і яны зноў паехалі працаваць у сталіцу Беларусі, якую паспелі палюбіць.

Ранейшая кватэра Пяхотных цудам уцалела. Тамара знайшла любімыя лыжы, на якіх яна выйграла званне чэмпіёнкі Беларусі. Лыжы напамнілі даўно нявыпрабаваны азарт скарасной гонкі, марозны вецер, белую істужку фініша, якая нясецца насустрач пераможцы...

У 1946 годзе Беларусь камплектавала каманду для ўдзелу ў лыжным першынстве краіны. Пяхотнай прананавалі ўключыцца ў склад каманды. Спакуса была вельмі вялікай!.. Яна зноў пачала трэніравацца, паехала на спаборніцтвы і паказала надзвычайныя вынікі. А праз год,

выйграўшы пяцікілометровую гонку і слалом на першынстве рэспублікі, заваявала зноў званне чэмпіёнкі Беларусі.

З таго часу ва ўсіх спаборніцтвах, дзе выступаюць беларускія лыжнікі, нязменна ўдзельнічае Тамара Васільеўна Пяхотная. Разам з ёй выступаюць лепшыя яе вучні і вучаніцы. Многія з іх ужо сталі высокакваліфікаванымі спартсменамі-першаразраднікамі. 22-гадовая Тамара Косціна два гады падряд выйгрывала званне чэмпіёнкі рэспублікі.

Тамара Васільеўна не толькі спартсменка, педагог, але і актыўная грамадская работніца. Яна вядзе даследчую работу і прапагандуе спорт. Пяхотная не раз выступала на радыё, заклікаючы моладзь авалодаць лыжным майстэрствам. Акрамя заняткаў са студэнтамі, Тамара Васільеўна стварыла ў мінулым годзе групу юных лыжніц у 23-й сярэдняй мінскай школе. Зараз Пяхотная працуе над вялікім нарысам па гісторыі лыжнага спорту на Беларусі. Гэты нарыс уводзіць у зборнік навуковых работ, які надрыхтоўваецца да выдання Інстытутам фізкультуры.

... Лісце на дрэвах парка імя Чэлюскінцаў толькі яшчэ пачынала жаўнець, калі Пяхотная са сваімі вучнямі пачала трэніроўку да надыходзячага зімовага спартыўнага сезону.

І вось прышла доўгачаканая пара! У халодным наветры заляталі першыя пушыстыя сняжынкі. Мяккія белыя пакрыў лёг на зямлю. Выгінаючыся, ідзе ўдалеч след на снезе. Плаўнымі прыгожымі крокамі слізгае па ім спартсменка ў чырвоным светры і чорнай вязанай шапачцы. Вось на версе крутога схілу яна злёгка прыгнулася, адштурхнулася, падняла абедзве палкі і птушкай панеслася ўніз, пакідаючы за сабой пушыстае воблачка снегу.

Лыжня кліча спартсменку імчацца ўперад, заўсёды ўперад!

Тамара Васильевна Пяхотная на лыжах.

Фото В. Лупейкі

Карэя. На здымку: Зверскае злачынства амерыканскіх паветраных бандытаў. Дзіця ля цела забітай маці.

(Фотахроніка ТАСС)

ЖАНЧЫНЫ ГЕРАІЧНАЙ КАРЭІ

Соф'я ГІЛЕЎСКАЯ

На другім Сусветным кангрэсе прыхільнікаў міру ў Варшаве ад імя карэйскага народа выступіла Пак Дэн Ай — кіраўнік Дэмакратычнага саюза карэйскіх жанчын. Перад тварам народаў усяго свету яна выкрыла злачынныя разбойніцкія дзеянні амерыканскіх імперыялістаў, якія залілі крывёю свабодалюбівую гераічную Карэю, крочаць па трупах карэйскіх жанчын і дзяцей, ператвараюць у руіны і попел усё, што трапляецца на іх шляху. Заклучныя словы прамовы Пак Дэн Ай, сустрэтыя бурнымі апладысмантамі, прагучалі як клятва:

«Няхай з трыбуны Другога Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру голас карэйскага народа прагучыць па ўсім свеце. Няхай чуюць усе, што карэйскі народ, які згуртаваўся вакол свайго любімага народнага правадыра Кім Ір Сена, будзе цаной крыві абараняць кожную пядзь сваёй зямлі ад інтэрвентаў і іх прыслужнікаў — лісыманаўскіх здраднікаў. Карэйскі народ не дасць ператварыць сябе ў раба. Карэйскі народ даб'ецца адзінаства, свабоды і незалежнасці!»

14 Пак Дэн Ай, выступаючы ад імя ўсяго карэйскага народа, гаварыла і

ад імя мільёнаў карэйскіх жанчын, якія попеч са сваімі мужамі, сынамі і братамі мужа змагаюцца за свабодную незалежную дэмакратычную Карэю.

І цяжка сказаць, дзе больш працягваюць гераізма карэйскія жанчыны — ці на фронце, калі яны выконваюць цяжкую і непрыкметную работу санітарак, медсясцёр, сувязістак, паварых; ці ў тылу, калі яны суткамі не адыходзяць ад машын і станкоў, вырабляючы для арміі боепрыпасы, адзенне, абутак, медыкаменты: ці тады, калі са зброяй у руках змагаюцца ў партызанскіх атрадах або калі пад варожай бамбардыроўкай працуюць на палях, каб як мага хутчэй сабраць рыс для забяспечання арміі.

Совецкім жанчынам варта ўспомніць свае гераічныя будні ў дні Вялікай Айчыннай вайны, каб уявіць сабе, як і чым жывуць зараз карэйскія патрыёткі. У іх зараз, як і ва ўсяго карэйскага народа, адна мэта ў жыцці — выгнаць з сваёй краіны ўзброеных да зубоў амерыканскіх і іншых інтэрвентаў, адстаяць свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы і тым самым адстаяць мір на азіяцкім кантыненте.

Вось як выказваюць свае імкненні карэйскія патрыёткі: на многалюдным мітынг у Сіньюйчжу сувязістка Кан Сен Хі заявіла: «Наш народ — гераічная нацыя, якая ніколі не схіліцца перад ворагамі, я клянуся да апошняй кроплі крыві забяспечваць работу ваеннай сувязі».

Медсястра Хан Гын Сін паклялася ўсе сілы аддаць справе выратавання раненых воінаў.

Імкненне як можна больш і лепш дапамагчы Радзіме, вызваленчай Арміі выклікала шырокі рух сярод карэйскіх жанчын — пасылаць падарункі, шыць абмундзіраванне і цёплыя рэчы для франтавікоў.

Жанчыны сяла Побук павета Ычжу на працягу аднаго тыдня пашылі і адправілі на фронт больш тысячы пар бялізны, звязалі шмат наскоў і пальчатак.

Сялянка сяла Намхун вобласці Тайчэн таго-ж павета робяць не менш. Яны звязалі каля шасці тысяч пар пальчатак і наскоў, пашылі шмат ватных куртак. Сялянка Лі Дзін Дун штодзённа вырабляе сорак пар пальчатак. Шасцідзесяцігадовая Ан Дэн Лен, якая адправіла на фронт трох сваіх сыноў, заявіла: «Я з любоўю шыю для нашых дзяцей бялізну і курткі. Няхай кожная фастрыга напамінае нашым сынам, што мы з імі, і яны перамогуць анаганіўшага нашу зямлю ненавіснага ворага. Я старая, але ў гэтыя цяжкія для нашай краіны дні я не магу стаяць у баку». Жанчыны горада Сіньюйчжу адправілі франтавікам звыш шасцісот тысяч падарункаў і дзесяткі тысяч лістоў.

Гарачыя сэрцы і кланатлівыя рукі матак, жонак і сясцёр абаграваюць і натхняюць салдат і афіцэраў на подзвігі ў імя справядлівай барацьбы за вызваленне радзімы ад агрэсараў.

Гераізм і стойкасць працягваюць карэйскія жанчыны перад тварам катанняў, здзекаў і пакут, якім падвяргаюць іх амерыканскія людзеі і іх прыслужнікі-лісыманаўцы. У сваіх зверскіх і лютых здзеках амерыканскія агрэсары пераўзышлі гітлераўскіх разбойнікаў.

Лі Сун Хва, якая ўцякла на поўнач у пагранічны з Кітаем горад Сіньюйчжу, была сведкай зверскай расправы амерыканскіх і лісыманаўскіх малоічыкаў над мрным насельніцтвам і ледзь сама вырвалася з кіпцюроў смерці. У кароткім артыкуле нельга прывесці ўсяго, што яна расказала, але даволі ўспомніць хоцьбы пра такі выпадак: цяжарную сялянку Сан Чэн прывялі ў валасную кантору, дзе было шмат іншых ары-

штаваных. Яе пачалі мучыць родавыя схваткі. Яна ўмаляла даць ёй магчымасць пайсці дамоў, але амерыканскія зверы былі няўмольны. У цяжкіх пакутах, качаючыся ад болю па голай, бруднай падлозе, яна нарадзіла. Амерыканскія салдаты схпілі нованароджанца і кінулі ў агонь.

А колькі згвалчана дзяўчынак і дзяўчат, колькі загублена жыццяў! Карэйская зямля яшчэ не бачыла такіх пакут, якія прынеслі ёй амерыканскія агрэсары.

Салдаты і афіцеры амерыканскіх дывізій асабліва лютуюць зараз, адступаючы на поўдзень пад ударамі карэйскай Народнай арміі і кітайскіх добраахвотнікаў.

Але нічым не запалохаць карэйскі народ, не зламаць яго волю да абароны свабоды і незалежнасці. Пак Дэн Ай на Другім Сусветным кангрэсе прыхільнікаў міру расказала аб наступным эпізодзе, які пацвярджае мужнасць і рашучасць карэйскіх жанчын:

«...Калі заціх рэў самалётаў, людзі пачалі вяртацца дамоў. Сярод іх была маладая маці Кім з дзіцём на спіне. Але яна не ведала, што яе дзіця забіта. Ні адзін з яе спадарожнікаў не мог ёй сказаць аб гэтым. Яна прышла дамоў. Дом гарэў. Яна

хацела накарміць дзіця грудзмі — дзіця было мёртвае. Яна пакінула горад Пхеньян. Яна пайшла ў партызанскі атрад, каб адпомсціць за свайго любімага сына».

І такіх маці-мціўцаў не адна, а сотні і тысячы.

У сваёй свяшчэннай гераічнай барацьбе карэйскія жанчыны чэраюць сілы і натхненне ў вялікім прыкладзе савецкіх жанчын.

Кім Сен Ок — хатняя гаспадыня павятовага гарадка Сансен на сходзе жанчын, расказаўшы аб гераічнай барацьбе савецкіх жанчын у час вайны, заявіла:

«Наша краіна стаіць перад сур'ёзным выпрабаваннем, але мы самааданай работай у тылу і гераічнай барацьбой на фронце пераадолеем усе цяжкасці і пераможам. Мы, жанчыны, будзем працаваць і змагацца таксама, як працавалі і змагаліся ў гады вайны пераможшы савецкіх жанчын».

Справа перамогі карэйскага народа над амерыканскімі захопнікамі стала справай усяго прагрэсіўнага чалавецтва. Тысячы пратэстаў шлюць у ААН дэмакратычныя арганізацыі з усіх канцоў свету з патрабаваннем спыніць зверствы і гвалты над карэйскім мірным насельніцтвам, вы-

весці ўсе замежныя войскі з Карэі.

Другі Сусветны кангрэс прыхільнікаў міру ад імя народаў 80 краін зямнога шара заявіў у Маніфесте: «Аб'яднаем нашы намаганні і патрабуем спынення вайны, якая сёння спусташае Карэю, а заўтра пагражае пажарам усяму свету».

Нядаўна Дэмакратычны жаночы саюз Карэі звярнуўся з заклікам да жанчын усяго свету. У закліку прыводзяцца расказы карэйскіх жанчын аб вялікіх няшчаснях і бедах, якія прынеслі карэйскаму народу амерыканскія захопнікі:

«Мы пішам вам гэтае пісьмо на руінах, дзе зімовы вецер абпальвае нашы целы і халодная снеговая мяцеліца пранізвае нас».

Жанчыны Карэі запэўніваюць, што яны будуць змагацца да пераможнага канца, пераадольваючы любыя нястачы і цяжкасці.

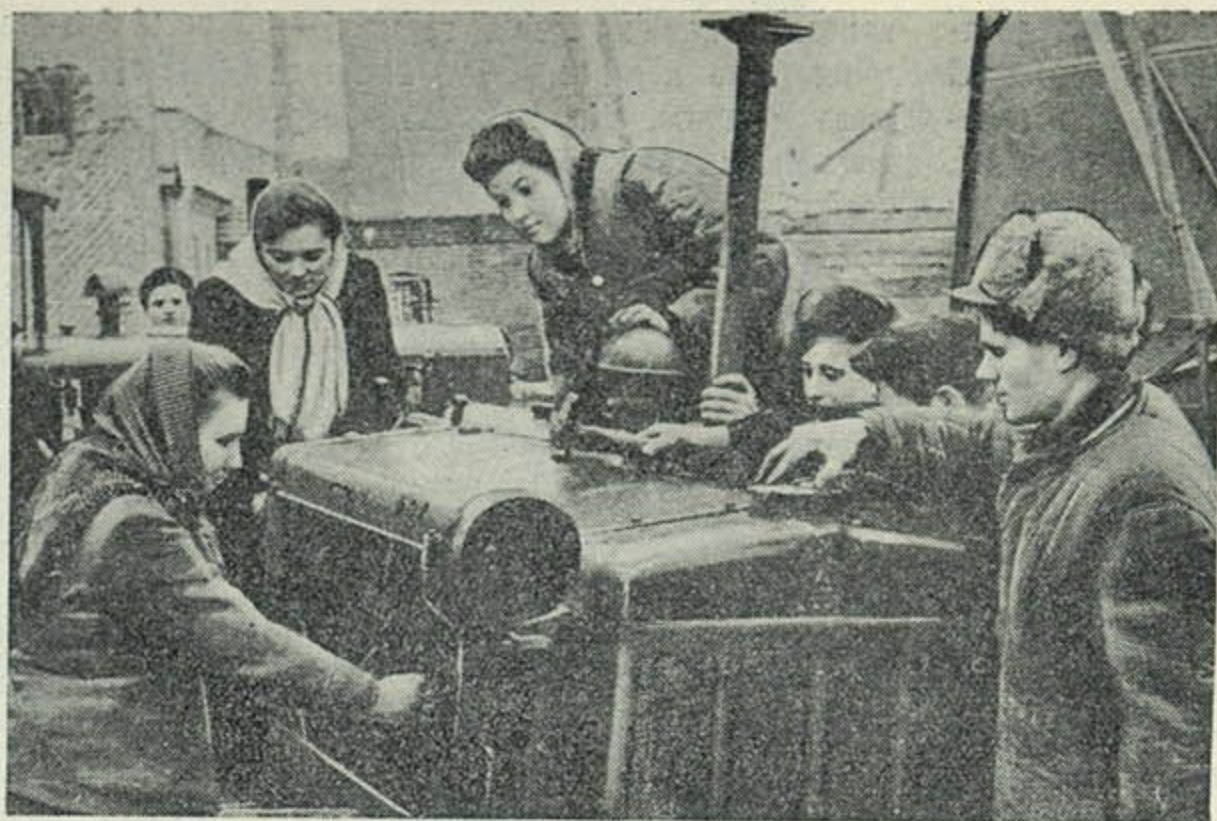
Слаўная народная армія Карэі разам з кітайскімі добраахвотнікамі дасягнула бліскучых поспехаў. Яны акружаюць і знішчаюць варожыя войскі і паспяхова прасоўваюцца на поўдзень краіны.

Жанчыны Карэі заклікаюць жанчын свету яшчэ вышэй узняць сцяг барацьбы за мір, цясней згуртаваць свае рады за шчасце чалавецтва, за светлую будучыню нашых дзяцей.

Карэйская народна-дэмакратычная рэспубліка. Плакаты на вуліцах аднаго з карэйскіх гарадоў заклікаюць абараняць дзяц ёй ад амерыканскіх зверстваў, узмацняць выпрацоўку боепрыпасаў.

Фото А. Васильева
(Фотохроніка ТАСС)

На практычных занятках ля трактара ў Драгічынскай школе механізатараў сельскай гаспадаркі. На здымку: Слухачы школы, будучыя трактарысткі С. Магер, Н. Клімчук і Н. Савіцкая.
Фото Н. Вароніна. (Фотахроніка БЕЛТА).

Слава нашага калгаса

СЛАВА аб нашым калгасе ідзе па ўсёй вобласці і нават рэспубліцы. Шмат людзей прыязджала да нас паглядзець, як жывем, гаспадарым. Мы гасцям рады заўсёды, бо маем што паказаць, чым пахваліцца.

На нашых жывёлагадоўчых фермах госці бачылі сытых коней і кароў, тлустых свіней і авечак.

— Жывёла па-гаспадарску дагледжана, і будынкі ўсе акуратныя, новыя, — гаварылі аднаасобнікі.

Асабліва зайздросцілі, што маем сваю электрастанцыю, якая не толькі хаты асвятляе, але і ўсе жывёльныя і брыгадныя двары, прыводзіць у рух пілараму, зернедрабілку, дае ток аўтапаілкам, электрадаенню.

Раней ледзь спраўляліся падвозіць на фермы ваду, а зараз вада электрычнасцю падаецца. У кожным станку — аўтапаілка з крыштальна чыстай вадой.

Госці глядзелі, як дояць кароў электрычнасцю і пыталі:

— А як-жа даведацца, калі канчаць даенне?

— А вось гляньце сюды, — паказвала даярка на шкляную трубку паміж шлангамі. — Малако бегла па трубе, а цяпер яна апусцела. Значыць і канчаць пара!

Шмат здзівіліся аднаасобнікі з нашых навін і заявілі рашуча:

— Хочам супольна працаваць, каб у нас, як і ў варашылаўцаў, і электрычнасць была, і радыё грала.

Пабываўшы ў нас, яны больш актыўна пачалі арганізоўвацца ў арцелі. Зараз Варацішчанскі сельсовет поўнасцю калектывізаваны.

Скажу шчыра, што нашаму жыццю ў калгасе можа пазайздросціць любы замежны фермер. У нас на палях працуюць трактары, сеялкі, камбайны. Раней, напрыклад, лён абівалі пранікамі, а зараз — ільноцёркай. Няхай дзедаўскі пранік служыць для выбівання бялізны на рэчцы.

Машыны моцна ўвайшлі ў быт. Аўтапаілкі, электрадаіжкі палягчаюць працу нашых жывёлаводаў. Нават

корм рыхтуем механізмамі — купілі электразапарнік.

Вечарамі калгаснікі збіраюцца ў сваім двухпавярховым кінатэатры, дзе ёсць бібліятэка, радыёвузел. Маём сваю школу-васьмігодку, правалі вадаправод.

Народ у нас дружны. Хто больш працуе — таму гонар і павага.

Я ў калгасе з 1944 года. Тут уступіла ў комсамол. Спачатку была ў паляводчай брыгадзе, потым паставілі мяне звеннявой комсамольска-маладзёжнага звяна. Працавала з вялікай энергіяй. Старалася раўняцца на лепшых. У барацьбе за высокі ўраджай мы атрымалі добрыя вынікі. У 1948 г. сабралі на 25,9 цэнтнера азімага жыта з кожнага гектара.

Урад высока ацаніў нашу працу. Мяне ўзнагародзілі ордэнам Леніна, а лепшую калгасніцу Мар'ю Купшта — ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Гэта былі першыя ўзнагароды ў калгасе. Яны радасна ўсхвалявалі нас. У наступным годзе калгас дабіўся новых поспехаў. Звеннявая-ільнаводка Анісія Гецман сабрала рэкордны ўраджай насення і валакна лёну. Ёй прысвоілі высокае званне Героя Соцыялістычнай Працы, а ільнаводку Кацярыну Віжнеўскую ўзнагародзілі ордэнам Леніна.

Растуць прыбыткі калгаса. Багацей становіцца працадзень. Сёлета мы атрымалі толькі авансам па 3 кілограмы збожжа, па 2 кілограмы бульбы ды фураж для жывёлы. У дамах калгаснікаў шмат абноў: нікеляваныя ложка, радыёпрыёмнікі, веласіпеды, швейныя машыны.

У снежні мінулага года мяне абралі дэпутатам Стаўбцоўскага раённага Савета дэпутатаў працоўных. Нядаўна праўленне прызначыла мяне загадчыцай малочна-таварнай фермы. Працую з вялікім стараннем. Сачу, каб раслі прыбыткі калгаса, каб павышалася ўдойнасць. Так працуюць усе калгаснікі, бо ведаюць — чым мацнейшы калгас, тым магутней наша краіна.

Палагея АФАНАСЕНКАВА.

Калгас імя Варашылава Стаўбцоўскага раёна

Та новы шляху

ЗДАЕЦЦА, даўно было гэта: ляніліся адна да адной нашы хаты, у вокнах слепы мільгалі дзе газоўка, дзе лямпачка-пяцілінейка. Нёман каціў панура цяжкія хвалі, сумна спяваючы пра мужыцкую нядолю ў панскай Польшчы.

1939 год прынёс нам вызваленне. Гляджу цяпер на сваё сяло і не пазнаю. Здаецца, памаладзелі людзі, і сам Нёман спявае зусім іншую, звонкую і бадзёрую песню.

На самым высокім месцы пабудавалі наш калгас новы клуб к Кастрычніцкім святам. На ўсё сяло ён свеціць агнямі. А калі прывозяць кінокарціну, — столькі там гоману, смеху і песень.

Сярэдняя школа ў нас таксама электрыфікавана. К новаму году закончылі будаўніцтва свайго магазіна.

Вялікія поспехі маем у працоўным і культурным жыцці. Праца наша багатая аплачваецца. У пяцідзясятым годзе атрымалі па 5 кг збожжа, па 5 кг бульбы на працадзень.

Калгаснікі шчыра дзякуюць нашу партыю і роднага правадыра — таварыша Сталіна. Ды як і не дзякаваць, калі простая наша калгасніца, свінарка Дранко Мар'я атрымала сёлета на працадні столькі хлеба, колькі ёй ніколі не снілася. Яна так і сказала на агульным сходзе:

«Толькі савецкая ўлада вывела нас з галечы і цемры. Дзякуючы ёй, мы вызваліліся ад вузкіх палосак, на якіх грэбліся рукамі. А за працу сваю хлеба і на поўгода не мелі».

Калгас дасягнуў высокіх ураджаяў. Жыта сабралі па 25 ц з гектара. Лён наш на якасці заняў першае месца ў раёне.

Не нарадуецца душа і на нашы новабудовы. Ужо два свірны збудавалі, кузню, склад, кормакухню, дзве сушыльнікі, кароўнік, канюшню.

Добра папрацавалі нашы агітатары ў час падрыхтоўкі да выбараў у мясцовыя Саветы. Добра працуюць яны і цяпер, напярэдадні выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Я — дэпутат Вярхоўнага Совета СССР. Абрала таксама дэпутатам у сельскі і раённы Саветы дэпутатаў працоўных. Гэта абавязвае мяне працаваць на карысць свайго калгаса і сваёй Радзімы яшчэ лепш.

Ганна КУМЕЦ

Старшыня калгаса імя Кірава
Любчанскага раёна

У Баранавічах адбыўся абласны агляд мастацкай самадзейнасці. На здымку: Удзельніца мастацкай самадзейнасці работніца Гарадзішчанскай МТС М. Семянкова выступае на заключным канцэрце.

Фото А. Перахода, Н. Белюка

Народныя таленты

ДАЛЁКА за межамі Карэліцкага раёна гучыць добрая слава аб харавым калектыве калгаснага сяла Заполля. У яго рэпертуары налічваецца больш двухсот рускіх, беларускіх старадаўніх і сучасных народных песень, у тым ліку сто твораў савецкіх кампазітараў.

У змястоўных самабытных песнях, якія выконвае хор, спяваецца ўсепераможная сіла працоўных, адлюстроўваецца народная мудрасць. І гучаць яны меладычна, цёпла, задушэўна. Не выпадкова шматлікія канцэрты калектыва заваявалі любоў у працоўных Баранавіцкай вобласці.

Заслугоўвае ўвагі песня «Кананелька», якую склаў старэйшы ўдзельнік хора калгаснік Аляксандр Моніч. У песні ярка адлюстравана шчаслівая доля калгаснай дзяўчыны. Рэспубліканскай прэміі ўдасцелена складзеная тым-жа аўтарам паэтычная інспірацыя «Вянкі», якую калектыву выконваў на аглядзе мастацкай самадзейнасці ў Мінску.

Запольскі хор выконвае не толькі

гатовыя песні, але і сам іх творыць. У адной з іх ад імя ўсяго беларускага народа запольцы выказваюць светлыя думы і пачуцці, звернутыя да вялікага правадыра і друга працоўных:

У песнях цудоўных
Падзякі складае
Сям'я ўсіх працоўных
Табе, родны Сталін...

Калгасніцы Вера Раковіч, Алена Ляйко, Жэня Бар'ян стварылі цыкл песень з жыцця калгаснай вёскі.

Хор Заполля можна назваць сапраўды народным калгасным ансамблем песні і танца. Кіруе ансамблем Пётр Шаўко. Танцавальнаю групай кіруе Алена Ляйко, драматычным гуртком — Аляксандр Моніч. Ёсць і свае музыканты, імправізатары, кампазітары. Хору аказвае дзейсную дапамогу заслужаны дзеяч мастацтва БССР тав. Цітовіч.

І. ШАІРКА.

НАМ ПІШУЦЬ

Новагодні пабарунак

Малюнкі Ю. Пучынскага

НЯМАЛА наслухалася Волька папрокаў ад мужа за пятнаццаць год сумеснага бяздзетнага жыцця.

Часам было хоць ідзі ў загс ды развод прасі.

— Ва ўсім ты, Волька, маладзец: і ў працы не паддасіся, і веселасці табе не пазычаць, і спрыту хапае. У адным ты мяне падвяла... Моцна падвяла!

— У маіх ды тваіх аднагодкаў, — папракаў у другі раз Васіль, — хутка і аграномаў нарасце, і дактароў, і настаўнікаў. А мы з табой нейкім марнацветам жывем.

— Няўжо-ж, — сумна згаджалася Волька, не хочучы прырэчыць і добра-ахвотна беручы ўсю віну на сябе. — Была-б у нас дачка, дык нейкі клопат браў-бы: пасаж рыхтавалі-б (ужо-ж і аб гэтым падумаць час быў-бы), а то і добра ўсякага ёсць — не горш іншых жывецца ў калгасе, хлеб, дзякаваць богу, яшчэ залеташні маем, і мёду колькі папрадавалі, і садавіне той не паспяваеш ладу даць...

Пачыналася, звычайна, падагульненне атрыманага на працадні добра, і зводзілася ўсё да аднаго: была-б дачка...

— Ат, дачка, — нецярпліва і крыху зняважліва махаў рукой Васіль.

— Учора ў праўленні разгаманіліся аб тым, аб сім. Мне старшыня і кажа: «Які з цябе, Васіль Пятровіч, брыгадзір калгаса ды яшчэ Герой Соцыялістычнай Працы? Аднаасобнік ты, кажа, ды і толькі». «Як аднаасобнік, таварыш старшыня калгаса?» — пытаюся. «А як цябе іначай назваць? Усе людзі, як людзі: сыноў, дачок нагадвалі. А вы з жонкай куды варты супроць добрых людзей?» Жартуе. Кругом хлонцы рагочуць, А мне не да смеху...

Васіль Перагуд закурвае, да мазгоў зацягваецца ўласнаручна вышеставаным у агародчыку мультанам.

Уздыхае Волька, і абое, даўно падрававаныя падобнымі размовамі, нараўшыся, згаджаюцца:

— Трэба ўзяць з дзіцячага дома хлопчыка ці дзяўчынку.

Хіба яны перастаркі якія ці што, не вывучаць і не паставяць на ногі дзіця?... А пакуль яно як забаўка будзе...

У дзіцячым доме, куды яны паехалі назаўтра-ж, у вочы кінуўся і адразу прыстаў абодвум да сэрца Сяргейка — найменшы, як дзяўчынка сінявокі і, што мяч, рухавы.

— Дзіцятка маё родненькае! — захлябнулася Волька патокам шчырых пачуццяў.

І Сяргейка, абрадаваны, што за ім нарэшце прыехалі яго мама з татам, даверліва працягнуў да яе рукі, сціснуў іх моцным абручом вакол шыі, цясней прыхіліўся да цёплых грудзей.

З гэтага незабыўнага дня, нібы спелы плод, налілося жыццёвым сокам і зусім новы сэнс набыло Вольчына і Васільева жыццё.

Хвілінкі пабыць спакойна не маглі без Сяргейкі, кавалка з'есці.

— Сяргейка, з'еш, сыночак, аладчку, — у пасцель несла Волька талерку аладак, плаваўшых у масле.

Васіль, як мужчына, гнуў сваю лінію:

— Давай, брат, Сяргей, умывайся ды зоймемся з табой фізкультурай — тады і пад'ясі па-сапраўднаму... А то што гэтыя блінчыкі ў пасцелі? Вось пасля гімнастыкі мы з табой наляжам на сьнеданне, як належыць.

«Мужчына павінен у першую чаргу быць мужчынай!» — такі быў Васіль ў дэвіз у выхаванні Сяргейкі. І падмацоўваўся ён, гэты дэвіз, абціраннем кожную раніцу халоднай вадой, лазаннем па лесвіцы, скаканнем праз нацягнутую вярэўку.

Нямала шчаслівых хвілін перажыла Волька, наглядаючы з высокага ганку, як яе Васіль, які пачынаў ужо лысець, не адчуваючы сваіх сарака пяці гадоў, нібы хлапчук, вырабляў замыславатыя штукі на турніку, наўмысля зробленым для Сяргейкі, ці бегаў па двару навывшерадкі з сынам.

— Дальбог, людзі засмяюць, — скрозь смех выдыхала сваё задаваленне Волька, не хочучы ў ім прызнацца. — Скажучы, брыгадзір калгаса дзяціннеў пад старасць... Нібы спраў у яго няма, на турніку вы-

кручваецца ды пераз вярэўку скача... Сяргейка, не падавайся! — у радаснай роспачы крычала яна, калі бацька з сынам снаборнічалі ў бегу.

Скончыўшы з гімнастыкай, мужчыны, узяўшыся за рукі, важна ішлі да ўмывальніка:

— Маці, рыхтуй нам есці.

— Мама, рыхтуй нам есці! — выпіраючыся суровым ручніком, крычаў і Сяргейка.

Шчаслівая маці падкладвала ў сына талерку лепшыя кавалчкі, прыгаварвала:

— Еж, сыночак, еж. Такі, як татка, вялікі ды моцны вырасцеш.

* * *

Аднойчы пасля вячэры, паклаўшы Сяргейку спаць, Волька, як заўважыў Васіль, памыкалася некалькі разоў сказаць яму нешта, ды ўсё неяк асыкалася.

— Нейкая ты дзіўная сёння, — адарваўся ад газеты, нарэшце, Васіль. — Як дзяўчынка: нешта сказаць хочаш і саромеешся.

Яна зачырванелася, глянула на яго гарэзліва-жартаўліва і ў радасным парыве паймкнулася да яго:

— Васіль, каб ты ведаў, што я табе маю сказаць... Але здагадайся. Ніколі не здагадаешся. — Васіль, не выпускаючы Вольчыных рук, углядаўся ў яе твар, не па гадах свежы, малажавы, з такім гарачым бляскам у вачах... Нездарма мужчыны з зайздрасцю паглядаюць на яго жонку. Прыгожая!

— Ты чаго уставіўся на мяне? — грубавата прыкрыкнула яна на Васіля і, нечакана нахіліўшыся яму над вухам, прашантала нешта, яшчэ больш зачырванелася (зусім як дзяўчынка) і ледзь не бягом кінулася ў кухню.

Васіль так разгубіўся, што ні гу-

ку вымавіць не мог. Словы нібы да языка прыраслі.

— Ну і здзівіла-ж ты мяне, жонка! — нарэшце знайшоўся ён, калі Волька вярнулася.

З таго дня ў хаце Васіля Перагуда можна было чуть стракатанне швейнай машыны. То там, то тут мільгалі ружовыя і чырвоныя каснічкі, рознакаляровыя кашулькі, распашонкі, каптуркі. Волька са сну выбілася. Цэлы дзень у калгасе на працы, а вечарам, абы ўхадзілася, адразу за «артпадры-хтоўку», як жартаваў Васіль.

Ды і сам, калі траплялася бываць у горадзе, ніколі не прыязджаў з пустымі рукамі.

— Ну, Сяргей, практыкуйся, брат, на новым кані, а то твой ужо закульгаў, перакаваць трэба, — ставіў ён перад Сяргейкам каня на драўляных калёсах. — Калі яшчэ твой брат здолее сесці на каня, а ты, брат, карытайся на здароўе. Толькі гаспадаром будзь, даглядай добра — конь любіць догляд.

Сяргейка задаволена падгойдваўся ў новенькім скрыпучым сядле, і нястомнае дзіцячае ўяўленне імчала яго разам з гарачым скакуном далёка-далёка — на пошукі незвычайных прыгод і геройскіх учынкаў.

— У Сяргейкі сястра будзе, — больш з сабой, чым з мужчынамі

разважала Волька. — Сяргейка ўжо вялікі, для сястры абарона. Праз год-другі ў школу пойдзе, а тымчасам і яна вучыцца каля яго стане.

— Бачыш, Сяргей, ты ўжо і да настаўніка дажыў, — жартаваў Васіль. — А цяпер, брат, трэба спаць класіся: заўтра мы з табой адразу-ж пасля сьнедання на сенажаць пойдзем. Касьбу пачынаць трэба. На касіцы цябе правязу. Хочаш?

Ого, каб Сяргейка не хацеў!

— А толькі з канём як?

— На папас яго пусцім...

* * *

Калі прышоў час, і Васіль Перагуд дрыготкім ад хвалявання голасам, на-

пэўна ў пяты раз за дзень, званіў у раённы роддом, цёплы жаночы голас пацікавіўся:

— У вас, таварыш Перагуд, дзеці ёсць?

— А як-жа! — збіты з панталыку і крыху пакрыўджаны, адгукнуўся ў трубку Васіль. — А як-жа, каб не было? Сын, будучы інжынер, расце, — бадзёра прамовіў ён, быццам ужо адчуваў моцную падтрымку, сына-інжынера.

— Вось і добра, — падаваўся ў тэлефоннай трубцы цёплы жаночы голас. — Павіншуйце свайго інжынера з новым годам перш за ўсё... А таксама скажыце яму, што яго мама прывязе яму новагодні падарунак: яшчэ аднаго брата і сястрыцу...

Тут Васіль ужо нічога не змог адказаць. Клубок мяшаных пачуццяў стаў поперак горла. Васіль так і застыў з трубкай у руках. А цёплы голас смяяўся:

— Маладзец ваша жонка. Такіх сына і дачку нарадзіла! За ўвесь леташні год такіх герояў не было.

— Ды што вы кажаце!? Гэта-ж сапраўды падарунак нам з сынам, — нарэшце, прарваўся Васіль. — Яна-ж у мяне заўсягды маладзец. Ды што маладзец, — герой яна ў мяне, вось хто! — абрадаваўся Васіль, што нарэшце знайшоў трапную характарыстыку сваёй жонцы.

ДЭПУТАТ

П. ПРАНУЗА

Апошнія паведамленні
Сяло праслухала даўно.
Яна не спіць. Агню праменні
Ноч не пускаюць у акно.

Утульна у пакоі, светла,
Гудуць пад дахам правады.
З усмешкаю бацькоўскай ветлай
Глядзіць з партрэта правадыр:

Як лёгка пад яго паглядам
Для шчасця працаваць і жыць!
Нямала спраў у дэпутата —
Шмат пісем і заяў ляжыць.

Дай кожнаму сваю параду
І справаю дапамажы.

Нібы к міністру, к дэпутату
Ідуць. Прымі ўсіх, адкажы,

Ці то настаўнік, ці калгаснік,
Ці трактарыст, ці аграном...
Пабудаваць патрэбна яслі,
То больніцу, то ўласны дом.

У школу зойдзе: ці гатова?
У клуб: ці ёсць кіно, даклад?
Яе парада, яе слова
Для выбаршчыкаў як загад.

У працы першая заўсёды
На сенажаці, на жніве,
Бо нездарма-ж узнагароду
Ей уручалі у Маскве.

Па старонках КАЛЕНДАРА

«КРЫВАВАЯ НЯДЗЕЛЯ»

9 (22) СТУДЗЕНЯ 1905 года назаўсёды ўвайшло ў гісторыю рабочага руху Расіі, як страшны дзень крывавай расправы царызма над бяззбройнымі рабочымі.

Гэтыя падзеі адбыліся ў той перыяд, калі ў краіне грозна нарастаў рэвалюцыйны рух. 3-га студзеня 1905 года адміністрацыя буйнейшага ў Пецярбургу, Пуцілаўскага, завода зволіла чатырох рабочых. У абарону зволеных забаставала 12 тысяч пуцілаўцаў. Да стачкі пуцілаўцаў далучыліся іншыя фабрыкі і заводы Пецярбурга. Стачка стала ўсеагульнай, ахапіўшы 150 тысяч рабочых.

Царскі ўрад прымаў усе меры, каб падавіць рэвалюцыйны рух рабочых. Для гэтай мэты была скарыстана паліцэйская арганізацыя — Сход рускіх фабрычна-заводскіх рабочых — на чале з папом Гапонам. Каб адцягнуць рабочых ад рэвалюцыйнай барацьбы, поп Гапон, заадына з паліцэйскай ахранкай, прапанаваў правакатарскі план — напісаць петыцыю (просьбу) цару аб сваіх патрэбах і аднесці яе ўсім да царскага палаца.

Петыцыя абмяркоўвалася на сходах рабочых. У ёй гаварылася аб галечы, голадзе, бяспраўі.

Большэвікі пераконвалі рабочых, каб не ішлі да ца-

ра з просьбамі. Яны глумачылі, што свабоду здабываюць не просьбамі, а ўзброенай барацьбой, але ўтрымаць рабочых не змаглі, бо сярод іх было нямала такіх, якія верылі, што цар выслухае і дапаможа.

Раніцай, у нядзелю 9(22) студзеня 1905 года, звыш 140 тысяч рабочых адправіліся да Зімянага палаца. Ішлі яны цэлымі сем'ямі. Неслі царкоўныя харугвы, царскія партрэты, спявалі малітвы.

Бяззбройных рабочых цар Нікалай II сустрэў залпамі. Плошча перад царскім палацам залілася нявіннай крывёю. Больш тысячы чалавек было забіта і больш двух тысяч ранена. Большэвікі ішлі разам з рабочымі. Многія з іх былі забіты і ранены. Большэвікі тлумачылі рабочым, хто вінаваты ў гэтым жажлівым зладзеістве, і заклікалі да бязлітаснай барацьбы з самадзяржаўем.

Народ назваў гэты дзень «Крывавай нядзелай».

В. І. Ленін пісаў:

«Рабочы клас атрымаў вялікі ўрок грамадзянскай вайны; рэвалюцыйнае выхаванне пролетарыята за адзін дзень шагнула ўперад так, як яно не магло б пайсці за месяцы і гады шэрага, будзённага, забітага жыцця».

І. В. БАБУШКІН (1873 — 1906)

31 СТУДЗЕНЯ спаўняецца 45 год з дня трагічнай смерці Івана Васільевіча Бабушкіна — аднаго з першых рускіх рабочых-большэвікоў, які аддаў усё сваё жыццё справе вызвалення рабочага класа Расіі.

Чатырнаццаці год Бабушкін паступае вучнем у тарпедную майстэрню ў Кранштаце. Праз чатыры гады, скончыўшы вучнёўства, ён становіцца рабочым на Семінікоўскім (цяпер імя Леніна) заводзе ў Пецярбургу.

Хутка Бабушкін збліжаецца з сацыял-дэмакратамі. Ён вывучае нелегальную літаратуру, вучыцца ў нядзельнай рабочай школе за Неўскай заставай.

У гэты перыяд Бабушкін удзельнічае ў падпольным

гуртку, якім кіраваў В. І. Ленін. Неўзабаве Бабушкін становіцца адным з актыўнейшых членаў ленінскага пецярбургскага «Саюза барацьбы за вызваленне рабочага класа».

Пасля арышту В. І. Леніна і іншых дзеячоў «Саюза барацьбы», у снежні 1898 года, Бабушкін вядзе вялікую партыйную работу ў Пецярбургу. Хутка яго арыштоўваюць і пасля трынаццацімесячнага зняволення высялаюць пад нагляд паліцыі ў Екацерынаслаў.

Пад кіраўніцтвам Бабушкіна екацерынаслаўскі «Саюз барацьбы» разгарнуў вялікую работу па арганізацыі і палітычнай асвеце рабочых, па падрыхтоўцы іх да рэвалюцыйнай барацьбы.

Пасля звароту Леніна з ссылак Бабушкін прымае актыўны ўдзел у стварэнні «Искры». Ён — гарачы прыхільнік ідэй Леніна, актыўны карэспандэнт і агент «Искры».

У студзені 1903 года Бабушкіна арыштоўваюць і ў 1904 годзе высялаюць у Верхаянск (Сібір). Рэвалюцыя 1905 года вызваляе Бабушкіна, і ён увесь аддаецца рэвалюцыйнай барацьбе ў Іркуцку і Чыце. У студзені 1906 года Бабушкін з групай таварышоў вёз з Чыты ў Іркуцк транспарт зброі. 31 студзеня на ст. Мысавой карны атрад Рененкампа выявіў зброю і арыштаваў шэсць чалавек праважатах. Яны адмовіліся назваць сябе. Тут-жа без суда і следства царскія каты расстралялі гераічных рэвалюцыянераў.

М. Е. САЛТЫКОЎ-ШЧЭДРЫН (1826 — 1889)

27 СТУДЗЕНЯ спаўняецца 125 год з дня нараджэння вялікага рускага пісьменніка, геніяльнага сатырыка Міхаіла Еўграфавіча Салтыкова-Шчэдрына.

Нарадзіўся Міхаіл Еўграфавіч 27(15) студзеня 1826 года ў сяле Спас-Угол, Калядзінскага павета, Тверскай губерні ў сям'і памешчыка Салтыкова. «Н. Шчэдрин» — літаратурны псеўдонім М. Е. Салтыкова.

Дзіцячыя гады пісьменніка прайшлі ў адным з глухіх малакультурных закуткаў Расіі. Дзікія норавы памешчыцкага асяроддзя Салтыкоў пазней увекавечыў у сваіх творах.

Першыя творы Салтыкова-Шчэдрына — «Супярэчнасці» (1847 г.) і «Заблытаная справа» (1848 г.) — ярка адлюстроўвалі ідэі утапічнага сацыялізма. Выявіўшы ў гэтых творах «крамолу», царскі ўрад сурова расправіўся з маладым пісьменнікам. 10 мая 1848 года Салтыкова арыштавалі і праз два дні па «высачайшаму павяленню» адправілі ў Вятку. Ссылка цягнулася 7 год.

Жыццё ў ссылцы, а затым у правінцыі дало пісьменніку багацейшы матэрыял з быту і нораву «балота» рускай рэчаіснасці. У 1856—1857 гг. выходзяць у свет «Губернскія нарысы», у якіх з велізарнай сілай сатырычнага таленту Салтыкоў выкрывае палітычны і грамадскі лад памешчыцка-дваранскай Расіі.

В. І. Ленін высока цаніў Бабушкіна, называючы яго «гордасцю партыі».

«Без такіх людзей рускі народ застаўся-б назаўсёды народам рабоў, народам халопаў. З такімі людзьмі рускі народ заваўе сабе поўнае вызваленне ад усякай эксплуатацыі».

Пазней у сваіх творах «Глупаў і глупаўцы», «Гісторыя аднаго горада», «Пампадуры і пампадуршы», «Сховішча Монрэпо», «Пашэхонская старына», «Паны Галаўлёвы» і многіх іншых Салтыкоў-Шчэдрин нястомна выкрывае прыгнятальнікаў народа, бічуе невуцтва губернскіх самадур, крывадушша, хлуслівасць і подласць іудушак Галаўлёвых, Падхалімавых, Балалайкіных, Калупаевых і Разуваевых.

М. Е. Салтыкоў-Шчэдрин супрацоўнічаў і быў сурэдактарам у рэдакцыях часопісаў «Современник» і «Отечественные записки».

Правячыя рэакцыйныя кругі царскай Расіі ненавідзелі вялікага пісьменніка Шчэдрына. Ленін і Сталін, савецкі народ высока цэняць палітычны змест шчэдринскай сатыры.

Імя мужаа барацьбіта-пісьменніка М. Е. Салтыкова-Шчэдрына займае пачэснае месца сярод імёнаў вялікіх рускіх пісьменнікаў.

Рэдкаія

ЭКЗЕМПЛЯРЫ

ЭКЗЕМПЛЯР № 1. Кожны, хто нарадзіўся, павінен дзякаваць за гэта сваёй маме. Дзякаваць за тое, што выкарміла, вышэставала, вырашціла і паставіла на ногі.

Леанід Іванавіч Грыгор'еў таксама мае маму. Яна яго нарадзіла і нямала нацягнелася гора, пакуль выгадавала. Не лёгка было на некалькі разоў наначы калыхаць ці мяняць пялёнку — вядома, дзіця. А то часта здаралася на сваёй нявыпытнасці Леанід Іванавіч выштурхне языком соску і такі гвалт падымае, што ледзь супакоіш — і на руках надакучыць насіць дыгушкаць і ў калысцы калыхаць. А колькі ўвагі патрабаваў ад маці Леанід Іванавіч, будучы ў такім узросце, калі, як кажуць, пад стол пеша хадзіў, бо на сваёй неразумнасці мог і ў кіпяток руку сунуць ці гарачы вугальчык замест цацкі сханіць. А колькі дзірак на яго штоніках давялося зашываць маці, дык, бадай, і прыгадаць цяжка, бо такім накольнікам быў, што не адна вераб'іха плакала за сваіх птушанят. Леанід Іванавіч забыўся, не памятае цяпер, што не мала клонатаў было для маці, пакуль вучылі яго, у людзі вывелі. Але маці шчыра старалася, клапацілася, спадзеючыся, што сыноч аддзякуе, пад старасць хлебам карміць будзе. Аднак...

Леаніда Іванавіча даўно вывучылі. Ён стаў дарослым дзяцкам, і цяпер сам працуе настаўнікам у Лошніцкай сярэдняй школе Барысаўскага раёна. Жыве не дрэнна, на лёс не скардзіцца і на заробак таксама. Праўда, крыху недамагае — памяць стала слабавата. Стаў забываць пра тое, што недзе ў Быхаве жыве ў чужой кватэры, у чужой сям'і яго адзінокая маці. Каб напаміць пра сябе, яна не адзін раз старэчай рукой пісала яму ласкавыя пісьмы, прасіла якой-небудзь дапамогі, прывету чакала, прасіла паведаміць пра сваё жыццё-быццё. Аднак... сыноч аставаўся глухім. Нарэшце маці звярнулася да загадчыка Барысаўскага райАНА, бо непакоілася, ці не здарылася чаго ліхога з сынам. Але і адтуль нічога не паведамілі, лічачы, што гэта не службовая, а асабістая справа.

А з сынам сапраўды здарылася нядобрае, хоць такі дыягназ не ўрачы паставілі. Захварэў ён цяжкой хваро-

бай, вылечыць якую павінен савецкі калектыў, бо нельга-ж пакідаць у бядзе чалавека, які страціў памяць да такой ступені, што не ўспомніць нават пра родную маці. Пакуль не позна, трэба аднавіць яму памяць і прачысціць сумленне.

ЭКЗЕМПЛЯР № 2. Жыве ў Жлобіне інжынер Пётр Паўлавіч Байсураў. Мае ён пасаду на чыгуначным вузле і ўласны дом на вуліцы Горкага, фруктовы сад і прысядзібны ўчастак. За апошні час набыў сабе і славу. Праўда, не вытворчымі поспехамі, а таму і славу не шырокую, а вулічную. Суседзі кажуць, што ў яго грудзях, у тым месцы, дзе звычайна трапеча сэрца, сядзіць халодная жаба, што душы ён не мае. А калі суседзі так гавораць, то, відаць, маюць рацыю, бо ім бліжэй відаць, што ў яго ёсць і чаго няма. Суседзі Пятра Паўлавіча часта бываюць сведкамі, як гэты бессардэчны чалавек бяздушна адносіцца да сваёй старэнкай маці, якой мінула 88 год. Мала таго, што ён не корміць яе, не даглядае, але часам так прыкладзе свае рукі, што старая вымушана ўцякаць з хаты са слязамі на вачах і лахманамі на целе, каб знайсці прытулак і ратунак у суседзяў. Часта даводзіцца ёй пабірацца, каб як-небудзь пракарміцца. Добрыя людзі не толькі дзівіліся з гэтага, але спрабавалі і дапамагчы. Пра нечалавечыя адносіны гэтага, з дазволу сказаць, сыноч паведамілі ў палітадзел Жлобінскага аддзялення Беларускай чыгункі. Мясцом профсаюза «падняў» гэта пытанне, «паставіў», «абмеркаваў», «праверыў» і нарэшце ў «слухалі» і «пастанавілі» заісаў: «абавязаць і папярэдзіць». Пратакол падпісалі і «з плеч далоў». А Байсураў якім быў нягоднікам, такім і застаўся; маці як плакала ад яго, так і плача, як пабіралася, так і пабіраецца.

Людзі кажуць, што ў Жлобіне ёсць пракуратура, а ў пракуратуры — аднаведны кодэкс, дзе прапісаны рэцэпты для такіх, як Байсураў. Будзем спадзявацца, што пасля лячэння радыкальнымі сродкамі Байсураў памякчэе, а там глядзіш — і душа вернецца да яго і сэрца стане звычайным, чалавечым.

А. МАК.

АДКАЗВАЕМ НА ПЫТАННІ ЧЫТАЧОУ

ЗМЯНЕННЕ КОЛЕРУ СКУРЫ Пад УЗДЗЕЯННЕМ ХОЛАДУ

Вельмі часта ў некаторых пад уздзеяннем холоду і ветру скура твару змяняе свой нармальны колер і набывае чырвона-сіняе адценне.

Гэта з'ява абумоўлена застоем венознай крыві. Прычынай служыць: даўняе і працяглае азнобленне і нават магчымае невялікае абмаражэнне або запаволены кровазварот у паражонах частках скуры.

Такая-ж з'ява адбываецца ў выпадках, калі артэрыі вельмі вузкія або вены вельмі шырокія.

Бывае і іншая прычына: недастатковая дзейнасць мышцаў, якія абслугоўваюць адпаведныя часткі твару. Мышачная дзейнасць адпавядае прыліву і адліву крыві і там, дзе яна недастаткова, лёгка ўзнікае

застой венознай крыві і скура пры гэтым афарбоўваецца ў сіняваты і чырвона-сіні колеры.

Скура пад уплывам холоду змяняе свой нармальны колер і пры некаторых захворваннях сэрца. Трэба адзначыць, што асабліва баіцца холоду твар у тых выпадках, калі асоба вядзе сядзячы вобраз жыцця, не займаецца фізкультурай.

Як-жа пазбавіцца гэтай непрыемнай з'явы?

Перш за ўсё неабходна высветліць прычыну. Для гэтага трэба звярнуцца да ўрача, а затым, у залежнасці ад дыягназу ўрача, прыступіць да лячэбнай гімнастыкі пад кіраўніцтвам спецыяліста і, магчыма, да масажу мясцовага ці нават агульнага.

Акрамя таго, вялікае значэнне для кровазвароту мае лячэнне ва-

дой (гідратэрапія). Трэба рабіць пераменныя абліванні або кампрэсы з вельмі гарачай і вельмі халоднай вады на працягу 2—3 хвілін.

Ад гэтых кампрэсаў скура спачатку пачырванее, а затым на шмат гадзін значна пабялее. Такія водныя працэдуры можна праабляць штодзённа на працягу аднаго-двух тыдняў, а затым прадаўжаць іх ужо праз дзень.

Пасля кожнай такой працэдуры добра дзейнічае 2—3-процантная іхтыёлавая мазь, якую трэба накладаць на твар у выглядзе маскі, прыкладна на адну гадзіну, або 2—3-процантны водны раствор іхтыёла ў выглядзе прымочак на 15—20 хвілін.

Для рук можна рабіць цёплыя ванны з адвару дубовай кары або з танінам.

Касметалаг М. ФЕДАРОВСКАЯ.

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ ЧЫТАЧКІ ЧАСОПІСА «РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА»!

Рэдакцыйная калегія нашага часопіса віншуе Вас з Новым, 1951 годам, жадае Вам шчасця і поспехаў у працы і асабістым жыцці.

Адначасова просім Вас напісаць нам аб тым, што Вы хацелі-б пажадаць нашаму часопісу ў 1951 годзе, аб чым жадалі-б прачытаць у ім. Напішыце пра свае ўражанні аб летах нумарах.

Мы будзем вельмі рады атрымаць ад Вас лісты з расказаў аб Ваших творчых планах на 1951 год.

Жанчын-работніц просім расказаць нам, як ідзе соцыялістычнае спаборніцтва ў Вас на прадпрыемствах. Якія метады выкарыстоўваеце ў барацьбе за эканомію сыравіны і павышэнне якасці прадукцыі. Як працуеце над павышэннем свайго ўзроўню. Як праводзіце свой адпачынак. Што чытаеце, якія кіно-фільмы глядзелі і што ў іх Вам найбольш спадабалася.

Да жанчын-калгасніц звярочваемся з просьбай напісаць нам аб падрыхтоўцы да веснавой сяўбы, аб барацьбе за высокі ўраджай. Як наладжваеце жыццё ва ўзбуджэных калгасах. Якія будоўлі закончылі і якія распачалі Вашы калгасы. Добра будзе, калі Вы расказаце нам і пра жывёлагадоўчыя фермы, пра іх рост, пра ўдойнасць кароў — вынік Вашай плённай працы. Цікава нам ведаць і пра аплату працадзя. Ці ёсць у Вашым калгасе яслі і дзіцячыя пляцоўкі?

Жанчыны-ўрачы, інжынеры, настаўнікі, аграномы, жанчыны самых рознастайных прафесій, расказвайце нам аб сваім росце — росце вольнай савецкай жанчыны.

Адной з адказнейшых задач у жыцці кожнай жанчыны з'яўляецца выхаванне дзяцей. Рэдакцыя нашага часопіса звярочваецца да сваіх чытачак з просьбай выказаць свае погляды па гэтай пытанню і расказаць, як Вы выхоўваеце сваіх дзяцей. Які догляд маюць Вашы дзеці ў яслях і дзіцячых садах. Гэта дасць магчымасць многім маці падзяліцца вопытам праз часопіс.

Чакаем Ваших лістоў.

ПАРАДЫ УРАЧА

СКАРЛАТЫНА

Скарлатына — востразаразная хвароба. Ёю хварэюць дзеці пераважна ва ўзросце ад 1 да 8 год; дарослыя таксама ёю хварэюць, але не часта.

Захворванне выклікаецца вельмі стойкім і жывучым мікробам, які знаходзіцца ў макраце хворага: сліне, слізі з носа, гнаі з вушэй, мачы. Разам з кропелькамі і пырскамі разносіцца заразны пачатак.

Хвароба большай часткай пачынаецца раптоўна. У здаровага на выгляд дзіцяці з'яўляецца гарачка, а часта і рвота. Старэйшыя дзеці адразу-ж скардзяцца на боль у горле. У той-жа або на другі дзень цела пакрываецца яркачырвонай, дробнай як мак, высыпкай. На твары высыпкі не бывае, але шчокі пакрывае яркі румянец, асабліва выразны таму, што падбародак і нос застаюцца бледнымі. Залозы на шыі прыпухаюць і вельмі балюць. Паверхня языка становіцца зярністай, чырвонай, напамінаючы даспелую маліну. Праз 5—6 дзён тэмпература падае, высыпка знікае, боль у горле праходзіць. У канцы другога тыдня скура пачынае лусчыцца, асабліва на далонях і падэшвах, дзе яна злізіць пластамі. У некаторых дзяцей можа і не быць гэтага.

Але не заўсёды хвароба пачынаецца

па такіх ясных прымет. Часта, асабліва ў маленькіх дзяцей, тэмпература можа быць невялікай, без рвоты, высыпка — нязначнай і вельмі бледнай, прыкметнай толькі ў локцевых згібах і ў паху; можа і зусім не быць высыпкі. Такія выпадкі вельмі небяспечны, бо нераспазнаныя хворыя, застаючыся сярод іншых дзяцей, могуць іх заражаць.

У цяжкіх выпадках дзіця з першых гадзін захворвання можа страціць прытомнасць. Высыпка спазняецца, набывае іншы выгляд. Такая форма скарлатыны працякае асабліва цяжка і можа закончыцца смерцю.

Пачатковыя прыметы скарлатыны — тэмпература, высыпка, ангіна, — трымаюцца нядоўга. Праз 5—6 дзён усе з'явы заціхаюць, самаадчуванне дзіцяці становіцца добрым, і здаецца, што надыйшло выздараўленне. Але часта бывае не так. Хвароба прадаўжаецца ад 30 да 40 дзён, і ўвесь гэты час хворы з'яўляецца заразным.

Пры скарлатыне на працягу 30 дзён ад пачатку хваробы, а часам і пазней, нават пры вельмі лёгкай форме, могуць з'явіцца ўскладненні — запаленне пачак, залоз, вушэй. Часам глухата можа застацца на ўсё жыццё. Скарлатынная атрута ўплывае на сэрца, суставы.

Хворы павінен не менш 6 тыдняў знаходзіцца пад пастаянным нагля-

дам урача, у больніцы, дзе можна заўсёды зрабіць патрэбныя даследаванні.

Самае важнае — ізаляцыя хворага ад здаровых. Пры падозрэнні на скарлатыну дзіця, да ўстанаўлення дыягназу, трэба пакласці ў пасцель і не дапускаць да яго іншых дзяцей. Адразу-ж выдзеліць дзіцяці асобную талерку, лыжку, шклянку, ручнік, насаваю хустку.

На працягу 12 дзён так званага карантыну ўсе дзеці, якія наведвалі хворага, не павінны адзін з другім сустракацца і заходзіць у кватэру, дзе быў хворы. Дарослыя, якія жывуць у гэтай кватэры і працуюць у дзіцячых установах або на харчовых прадпрыемствах, могуць ісці на работу толькі пасля дэзінфекцыі і ўрачэбнага агляду.

Дзіця, якое вярнулася з больніцы ўжо здаровым, рэкамендуецца яшчэ 12 дзён не дапускаць да іншых дзяцей, як мага больш трымаць на свежым паветры, часцей праветрываць пакой.

Свядомыя адносіны бацькоў дапамогуць намнога зменшыць выпадкі захворвання і ахаваць дзіцячыя калектывы ад заносу скарлатыны.

Доктар А. Л. РАПАПОРТ.

На першай старонцы вонкадкі мал. Ю. Пучынскага, на трэцяй — П. Астроўскага, на чацвертай — Л. Бойкі.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусскай мове. Выданне ЦК КП(б)Б.

АТ 55204.

Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна 55, пакой 23.
Тыраж 10 000 экз. Друк. арк. 3. Аўт. арк. 4. Зак. № 9. Падпісана да друку 20. I. 51 г.
Цана 1 р. 50 к. Да гэтага нумара прыкладаецца выкрайка.

Мінск. Друкарня імя Сталіна.